

FESTERS AMB 50 ANYS EN ACTIU

Obres de clavegueram i asfaltat de l'Avinguda Sant Joan de Ribera, en 1966

JOSÉ LUIS VAÑÓ DOMÉNECH

Amb aquestes línies volem fer un reconeixement a un gran fester com és José Luis. Corria l'any 66 quan José Luis es va apuntar a Espanyoletos. La vinculació de sa casa amb la filà havia estat forta: els seus germans, son pare amb la abnegada col·laboració amb la ratlla de la misèria i les tasques de sergent...

Tots els seus amics eren contrabandistes, però l'ambient que hi havia als Espanyoletos i tots els amics especials que va trobar (tío Morro, Foia, el tío Alfonso...) van ser claus en la decisió d'apuntar-se.

Va ser un dels primers xiquets, dels més jovenets en ser Espanyoletos. Ell recorda carinyosament com va ixir amb un dels primers trages especials (Guillermo Tell), com els majors de la filà el nomenaven com «el xiquet», com cantava cançonetes en el Casino amb ells i com aguantava estoicament el pes dels primers arcabussos de ferro i no de fusta (com posteriorment es van fer). Amb paraules textuais del propi José Luis: «em van acollir com un fill».

José malgrat que no ha tingut cap càrrec per la dificultat que li suposava compaginar-ho amb la seua altra passió d'exercir com àrbitre de futbol, ha tingut una dilatada trajectòria a la filà:

- Va col·laborar en les gestions del nou local on actualment està el maset.
- Va escriure una cançoneta.
- Va organitzar un campionat de futbol que va moure molta gent jove que després es va apuntar a la filà.
- Va traure la Relíquia l'any 1995 amb els seus amics.
- Ha tret durant molts anys els canelobres i la creu processional de sant Blai.
- Va traure el Guió.
- Ha fet de centinella en l'Ambaixada...

Molts actes, moltes festes, molts gestos... en definitiva: dedicació a la filà. Aquest any amb el 50 aniversari també participaràs, d'una altra manera, a les festes del teu poble i voràs realitzat el teu desig de que a la teua família i especialment a la teua neboda Mª José (l'alferes de la filà), li vaja tot molt bé.

Esperem que aquest any disfrutes del dia de sant Blai i del cant de la coral, que sabem que és un dels teus dies predilectes i faces una ullada enrere d'aquests 50 anys i que, sense cap tipus de dubte, n'estigues ben orgullós. Enhorabona!

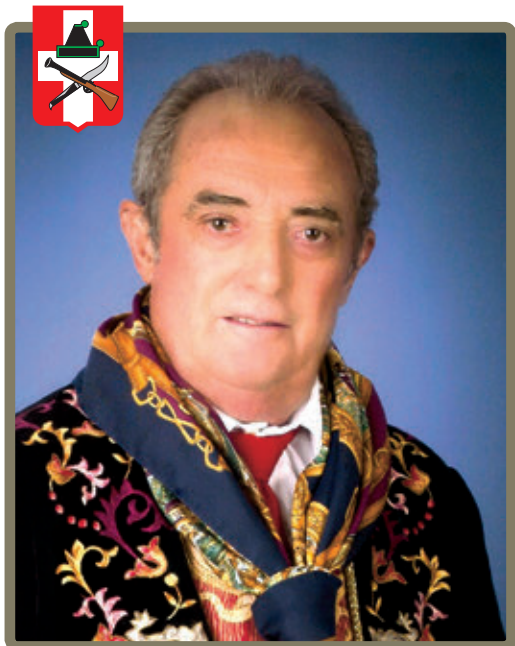
MIGUEL BORDERIA ALEMANY

Miguel va nàixer el 16 de desembre de l'any 1949, va vindre a Bocairent a viure al carrer Ereta de Peña, veí d'Arturo Vicedo i Ricardo Reig Abad, que van ser els que el van anar portant al maset dels contrabandistes a totes les sopaetes i entraetes. Ell poc va tardar en «empapar-se» de l'ambient de maset i de festa, així que el 6 de febrer de l'any 1965, va ingressar com a membre de la filà.

Encara que no ha format part de ninguna junta, Miguel ha seguit i és un gran col·laborador, sempre disposat a ajudar en allò que se li demana. És paeller de la filà des de fa molts anys i ha ajudat a muntar les carrosses dels xiquets el dia de l'Entrada, tot i sense tindre els seus fills a la filà.

L'any 1997 va tindre l'honor de ser portador de la Relíquia de sant Blai. Va influir en la seua neboda Amparo per a que formara part també de les nostres files.

Miguel, desitgem que seguisques formant part de la nostra filà durant molts anys amb eixa alegria i disponibilitat, i que gaudisques d'estes festes tan especials. Enhorabona!

TOMÁS VICEDO BELDA

Conegut per tots com Tomás tambor, m'inicie en la festa allà per l'any 1966, només superada la meua majoria d'edat. Impulsat per viure la festa des d'una altra perspectiva, decidisc formar part de la filà de Contrabandistes junt al meu germà Arturo; amb qui compartisc vivències i anècdotes festeres que, de segur, guardaré per sempre.

Em caracteritze per ser un contrabandiste implicat en la festa i un ciutadà apassionat per viure i revivre les costums i tradicions del meu poble. Prova d'açò, és la meua satisfacció per integrar els meus fills en al món de la festa i ser portador de la Relíquia l'any 1997.

Les nits de *panellet*, la preparació de les paelles, les tertul·lies de maset i les quedades amb la quadrilla, fan, que, mig segle després seguisca emocionant-me amb el fred de l'hivern, el volteig del nostre altiu campanar i l'emotiva arrancada de la diana de sant Blai. Per això, i per molt més, clame al cel i dic: VÍTOL AL PATRÓ sant Blai!

JOSEP ANTONI SANTONJA CASTELLÓ

Josep Antoni Santonja i Castelló, va nèixer en l'actual Plaça de Joan de Joanes número 4, el dia 10 de novembre de 1949.

En ningun moment va tindre dubte que de ser fester seria SUAVO.

Des de 1966 és membre actiu de la Filà Terç de Suavos.

Ha participat en tota mena d'actes festers: esquadra oficial, esquadres especials, carrosses, cap d'esquadra, dianes, cordaes, etc; gran defensor de la disparada d'arcabussos i, de la incorporació de la dona a la Festa de ple dret.

L'any 1999, va ser portador de la Relíquia de sant Blai.

Va tindre l'honor, l'any 2012 de ser el Mantenidor de l'acte de Proclamació de Capitans i Homenatge als Festers de més de 50 anys en actiu. Té el convenciment de ser el què és, gràcies en gran part a la Festa, com a portadora i divulgadora de valors individuals i col·lectius en estat pur: convivència, solidaritat, amiat, respecte, etc; que han perfilat en el temps una personalitat, una forma de ser.

En l'actualitat és el número 12 d'una filà de 386 Suavos. Quan es va apuntar era el número 100.

MIGUEL ÁNGEL SILVESTRE SOLBES

Sembla que va ser ahir quan el meu pare em va comunicar que m'havia fet membre de la Filà Terç de Suavos allà per l'any 1966, i mira per on, que enguany complisc els 50 anys de fester.

Seguint la tradició, també vaig fer partíceps de la Filà als meus dos fills, Miguel i Raúl, que fins avui segueixen sent components de la mateixa, de la qual cosa em sent molt orgullós.

Igualment, en les festes de 2007, vaig tenir l'honor de ser portador de la Relíquia de sant Blai.

Guarda un afectuós record dels anys en què vaig participar en l'Entrada formant part de «l'esquadra especial Miguel Silvestre», en la qual també estaven els meus germans i el meu pare.

Vull agrair i compartir aquesta celebració, tant amb la meua família, com amb els meus amics que sabent que enguany complia els 50 anys de fester m'han fet costat, i amb els quals prepararem, per al dia de l'Entrada, una esquadra especial, fent partíceps també a les nostres famílies.

No em queda més que donar les gràcies a tots i FESTA AVANT!

JUAN NÁJJAR SILVESTRE

Juan va nèixer el 17 de novembre de 1962. Als tres anys els seus pares el van apuntar a la filà de Moros Vells d'on el seu pare era component i per la qual cosa sempre ha estat molt agraït.

L'any 2009 va tindre l'honor de ser portador de la Relíquia de sant Blai. Ha participat en l'esquadra oficial de blancs i l'esquadra oficial de negres. Junt a la seua quadrilla, des de l'any 1995 s'encarreguen de pujar al Moro Vell dalt del castell el dia de Moros i Cristians.

Enguany celebra el 50 aniversari com a Moro Vell coincidint amb la capitania de la seua germana als Mosqueters.

Enhorabona Juan i que disfrutes molt aquestes festes 2016!!

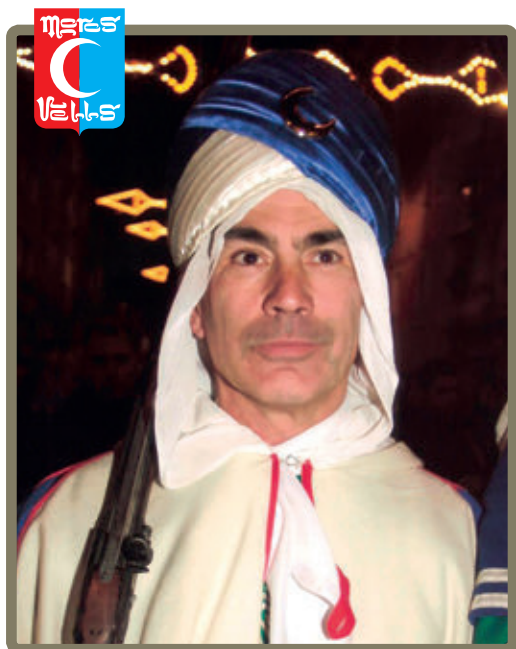

FEDERICO ALCÁZAR PÉREZ

Federico naix el 13 de gener de 1954, al sí d'una família amb una forta tradició en la filà de Moros Marins. El seu pare Pedro Alcázar Pérez, l'apuntà a aquesta filà, encara que ja eixia de més xicotet per part del seu tio Pepe "l'Arrossero". Federico ho recorda amb orgull i conserva un gran record d'aquella època.

El 1972 s'apunta a la filà de Moros Vells, ja que allí tenia els amics de la infantesa. Ha estat membre de dos juntes com a vocal, amb Pepe "el Gallo" i amb Filiberto, com a presidents. De les coses que se n'orgulleix destaca la construcció del nou maset mentre formava part de la junta i haver participat en la recuperació del "Ball del Moro", en 1986.

En aquests 50 anys no ha faltat ni un sol dia a les festes, les quals li han aportat moltes alegries i emocions, i de les que pensa continuar disfrutant molts anys més. Agraix a la família i amics el seu suport per aquests 50 anys. Enhorabona Federico!!

JOSÉ PEDRO TORMO ALBERO

Fester de dinastia molt vinculada als Moros Vells, com són «els Forqueros». De ben xicotet ja vestia el trage de festa en companyia de son pare i el seu avi, i ara junt al seu fill, germans, tios i cosins, completen la nissaga dels forqueros.

Va nèixer l'any 1959 i va entrar a formar part de la filà en 1966. No ha ocupat cap càrrec important en la filà, però ell, junt als seus companys de quadrilla, s'encarreguen de pujar el Moro Vell al castell.

Amb molta il·lusió va tindre l'honor de traure la Relíquia l'any 2009. Enhorabona José Pedro!

FÉLIX CAMPOS SÁNCHEZ

Félix va nèixer el 29 de març de 1950 al Moral de Calatrava (Ciudad Real), i va vindre a viure a Bocairent als set mesos d'edat, així que es considera un bocairentí més. A l'edat de 15 anys, els pares l'animen a eixir de marroc en comptes del seu cosí Gascón, que volia esborrar-se, i s'apunta aquell mateix any en l'eixabegó. L'any 1968 va participar en l'esquadra «El Caixó», i el 1977 també va formar part del primer Bloc de la filà. A més, en 2010 va tindre l'honor de ser portador de la Relíquia.

Encara que no ha format part de cap junta directiva, Fèlix ha sigut un marroc dels de «tot l'any», ja que una de les seues passions és anar els dissabtes de Panellet a sopar al maset, i tots els diumenges a fer la Ratlla de la Misèria (i la *picaeta*) amb els amics marrocs. Ha sigut Sergent de maset i encarregat de la Ratlla de la Misèria entre els anys 1995 i 1999. Al llarg dels seus 50 anys de fester, Félix ha sabut transmetre la passió per les festes de moros i cristians a la família, ja que fills i néts són tots festers.

Sols ens queda felicitar a tots els festers que celebren 50 anys de festers i, en especial, a Félix, que gaudisca d'unes festes que de segur seran molt especials per a tota la família. Vítol al patró sant Blai!!

LEANDRO SANTONJA COLOMER

Leandro naix a una família de Moros Marins, fill de Leandro i Araceli. Els pares i els oncles són per a ell un exemple de com gaudir la festa i, sobretot, la filà. A l'edat de 13 anys son pare l'apunta Moro Marí, però ja abans recorda com acudia amb ell al maset, a desfilar i a la processó de la Mare de Déu dels Dolors en què participava fent de portador de la Forqueta.

Ha format part de dos juntes directives com a vocal i vicepresident. També ha sigut Capità, decisió que va eixir en una de les habituals *sopates* al maset, on els nou amics presents van acordar fer-se càrrec durant nou anys consecutius de la capitania de la filà. Aquesta successió de capitania comença l'any 1980 (l'última fou la de Leandro). L'any 2001 va ser portador de la Relíquia.

Una de les coses que més li agraden, com a bon mariner, són les cançonetes de la filà. Sempre les ha cantat, des de menut, i a la joventut les cantava als fills i nebots, i ara segueix gaudint d'elles amb els amics al maset. Al calaix de sa casa guarda com si fóra un tresor els dos cançoners editats per la filà i el disc de cançonetes gravat pel Cor Mariner, del qual forma part. Una de les cançonetes que més li agrada és l'anomenada «Villamar», que fa homenatge a l'antic maset i que va escriure un dels grans poetes de la filà, el *tio* Miguel Cantó, l'any en què va ser Capità (1989).

Qui conega Leandro sabrà que és un fester senzill, afable i alegre, que acudeix al maset a sopar en els *panellets*, espera amb il·lusió la nit de caixes per a assaborir l'olleta i balla com qui més la nit de la retreta, encara que siga dels més veterans. Tot té a veure en el fet que sempre va acompanyat pels amics, juntament amb els dos germans, les nebes, cunyada i els dos fills. Tots ells, la filà de Moros Marins i la resta de la família li desitgem que continue gaudint de la festa de la mateixa manera com ho ha fet fins ara. Felicitats i per molts anys!!

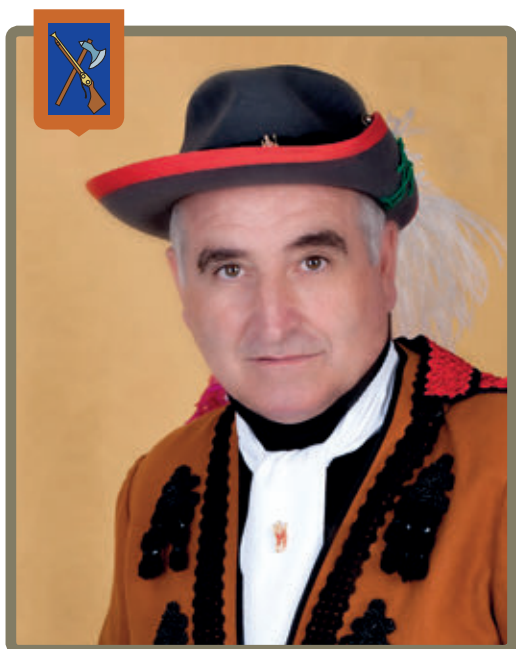

PASCUAL AGULLÓ HERNÁNDEZ

Ingressa en la filà el 1966, avalat pel seu germà Joaquín Agulló. Va ser vocal de la Junta Rectora des de 1972 a 1979 i de la Comissió d'Obres de Maset el 1975. No ve de família marinera però la seua il·lusió festera acompanyant el seu germà el va convertir en un més i de seguida va entrar a formar part en la filà dels Moros Marins. Pascual va ser portador de la Relíquia en 2002.

Ha sabut inculcar a la família l'amor per la festa, tant als fills com als néts. Durant aquests 50 anys, Pascual sempre ha estat disposat a col·laborar en la festa en qualsevol tasca que se li ha encomanat i sempre està al costat de qui el necessita. Sempre ha participat en les paelles de la filà, així com en la Nit de les Caixes en l'elaboració de l'olla. No obstant això, Pascual és un fester discret.

Des d'ací, la filà de Moros Marins volem felicitar-te i desitjar-te que gaudeixes d'aquestes festes que, de ben segur, seran inoblidables.

JUAN SILVESTRE ALBERO

Va nàixer al si d'una família d'àmplia tradició mosquetera l'any 1957. Son pare, que no era fester, va decidir apuntar-lo quan només tenia 8 anys. Son tio, Antonio Vañó Mora, el va avalar en eixes festes de l'any 66, ara fa ja 50 anys. La família Vañó-Mora, molts d'ells mosqueters, van rebre un familiar més en aquesta gran família que són els mosqueters.

Juan, com un mosqueter més, ha gaudit de les festes sempre que ha pogut, ja que no viu al poble. Sempre que pot fa per vindre al seu benvolgut poble a gaudir de les festes. Un dels actes que més li agraden és la *Cordà*, gaudir del foc i les espurnes. És per això que ha portat durant anys la Canya dels Mosqueters, un acte que se celebrava en finalitzar cadascun dels últims tres dies.

L'any 2003 va ser portador de la Relíquia de sant Blai, culminació de qualsevol fester, i aquest any rebrà el merescut homenatge en complir 50 anys en la festa, 50 anys com a Mosqueter. Enhorabona!

MIGUEL REDÓN-SELMA ISERTE

Naix a València el 30 setembre de 1941, encara que amb pocs anys ve al poble. Amb l'ambient de molts i bons amics de la joventut, decideix apuntar-se a la filà de Mosqueters, avalat pel seu amic Luis Ferre Payá l'any 1966, encara que abans ja havia provat la festa eixint un any amb carrossa i l'altre al cop de la filà.

Ha viscut sempre fora de Bocairent, en concret a Mallorca, però des de fa més de 25 anys no s'ha perdut mai unes festes al poble. Abans era més complicat, ja que la feina no li permetia vindre tant com volia.

Aquest any ha pogut contemplar com el seu nom ja està avançat en la llista, cosa que l'ompli de satisfacció, com l'any 2003 quan va ser portador de la Relíquia de sant Blai. Aquest any rebrà el reconeixement merescut de pertànyer a la festa fa ja 50 anys. Enhorabona!

MOROS 4
CRISTIANOS

1966

BOCAIRENTE

ARA FA 50 ANYS...

1966

Si tornem la vista cinquanta anys enrere, trobem un 1966 amb fortes tensions tant mundials com europees: la guerra de Vietnam, l'Alemanya dividida de la postguerra, Cuba es preparava per a un possible atac dels EUA, a la CEE trobem certes discrepàncies entre els estats membre i Gibraltar, que segueix sent punt de conflicte entre britànics i espanyols; per citar-ne algunes.

A l'Estat espanyol, més concretament el 17 de gener, col·lidien un bombarder dels EUA amb la nau nodrissa i queien quatre bombes atòmiques al mar: tres, prop de Palomares i, una altra, a Almeria. Per a donar imatge de seguretat i tranquil·litat al poble, dos mesos després de l'accident, el ministre d'Informació i Turisme espanyol d'aleshores, Manuel Fraga, i l'ambaixador dels EUA, Angier Biddle, es van banyar a la platja de Palomares i van demostrar així que no existia cap risc de radioactivitat.

Aquell any també ens deixava Walt Disney als 65 anys i, en territori nacional, moria l'escriptora Catalina Albert Paradís, més coneguda pel seu pseudònim, Víctor Català, autora de l'obra *Solitud*, una de les obres literàries cabdals del modernisme.

Si estretim més el cercle i ens centrem en el nostre poble una volta hem vist el context mundial i nacional, podem dir que les festes de Moros i Cristians d'aquell any a Bocairent varen transcórrer emmarcades dins d'un clima primaveral, fet que agraïen els veïns i veïnes. Es destacava que l'Entrada s'estava començant a fer llarga a causa del creixent nombre de trages especials i bandes de música (aquell any en foren vint-i-dos).

No obstant això, semblava que els bocairentins i bocairentines de fa cinquanta anys no tenien prou amb els sis dies de festa i, per iniciativa del retor d'aleshores, José de Paz Puig, es va començar a celebrar una missa mensual el tercer dia de cada mes. En 1966, la missa del 3 de març fou oficiada a intenció de la Junta de Festes; el mes d'abril, a intenció de la filà d'Espanyoletos i, així, successivament fins a completar tot l'any. En cada missa, es repartia el panellet i es cantava l'himne a Sant Blai, tradició que encara mantenim. Així, a poc a poc, es completava el calendari fester tal com el coneixem ara.

Durant l'any 1966, també es va construir el reliquiari de Sant Blai que avui dia traïem en processó i que es va fer gràcies a la col·laboració del poble, que va aportar monedes, joies, objectes d'or i plata i, per descomptat, hi va contribuir econòmicament. En les festes de l'any 1967 es va beneir i va eixir per primera vegada en la processó del sant. Un altre fet que es destaca d'aquell any, també en l'Església, és l'electrificació del sistema de volteig de les campanes, que des de llavors es podrien fer sonar des de la Sagristia.

Al mateix temps, també es fa una ressenya a les festes d'estiu a Sant Agustí. Aquell any, com a representant de la dona bocairentina va estar Magdalena Beneyto Ferre, que va gaudir d'una gran proclamació, amb actuacions de la rondalla i cantors locals, i amb Jaime Mayor Martí-

nez com a mantenidor de l'acte. Les cinc nits de danses guanyaven afluència de públic, tant local com d'altres poblacions veïnes. Així mateix, i aprofitant les dates estiuenques, es va convocar un campionat de natació a la recentment estrenada piscina del Tint. Els nadadors locals van quedar en molt bon lloc.

Per part de l'Ajuntament, la secció de què disposava per a informar el poble també prenia certa rellevància i donava a conèixer els canvis que succeïen a Bocairent. D'una banda, s'estava construint el nou i actual Mercat Municipal. Així mateix, també s'estava duent a terme l'obra del clavegueram i distribució d'aigües. Lligat a aquesta millora està la de l'asfaltat de carrers, com el que es fa al carrer Sant Joan de Ribera aquell any, una volta instal·lat allí el sistema de clavegueram. També s'estudia com connectar el barri de Sant Joan amb el centre del poble aprofitant el traçat del clavegueram, passarel·la que coneixem avui dia com Ruta Màgica. Tenint present el turisme, en les Coves dels Moros es construeix l'escala d'accés per a facilitar la visita dels turistes al monument.

Com es pot apreciar, Bocairent seguia expandint-se i aconseguia millores que facilitaven la vida de la gent. Un punt clau, com és el turisme avui dia, començava a fer-se notar.

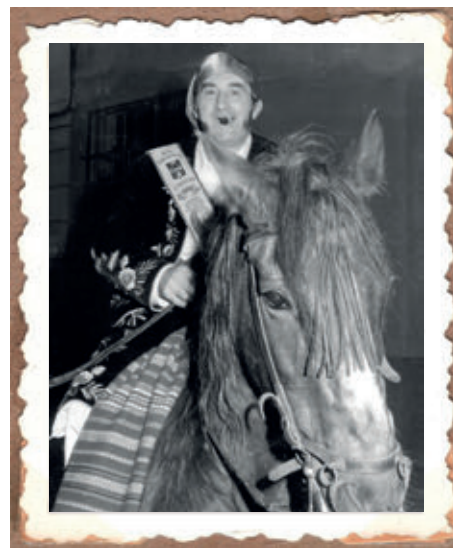
CAPITANS 1966

FILÀ D'ESPANYOLETOS
JUAN MANUEL NAVARRO CASTELLÓ

FILÀ DE GRANADERS
LUIS BLAS ALARTE PLA

FILÀ DE CONTRABANDISTES
CAMILO BENEYTO PAYÁ

FILÀ TERÇ DE SUAVOS
MANUEL MOLINA MOLINA

FILÀ D'ESTUDIANTS
JOSÉ BENEYTO BERNÁCER

FILÀ DE MOROS VELL
JUAN ANTONIO VICEDO PASTOR

FILÀ DE MARROCS
ANTONIO PUERTO FRANCÉS

FILÀ DE MOROS MARINS
Mª ISABEL BENEITO VICEDO

FILÀ DE MOSQUETERS
EDUARDO LLAVADOR CALABUIG

RECORD I HOMENAJE

MIGUEL VAÑÓ LEONOR

Miguel Vañó Leonor va nèixer a Bocairent un dèsset de novembre de 1929. Seguint els passos de son pare, el veterà *tio* Batiste, va formar part dels Espanyoletos des de l'any 1947 fins la seua mort. Portador de la Relíquia l'any 1986, va rebre la distinció dels 50 anys de fester l'any 1997.

Era persona volguda i respectada per tota la filà. Veure Canyamó pel maset era sinònim de festa, bon humor i alegria.

Com a apassionat dels Moros i Cristians, deixa empremta als Espanyoletos. Era un gran entusiasta de la *fuera* que es feia a l'estiu, actualment desapareguda. De novembre a febrer, a les nits de *sopaes*, sempre se'l podia veure pel racó del foc ben disposat a ajudar en allò que fóra necessari.

Miguel tenia una gran afició per l'elaboració de l'*herbero*, tasca que va aprendre de son pare, Batiste. Cuidava tant el moment de recol·lecció i elecció de les herbes com el de la combinació. El resultat era sempre un *herbero* d'una qualitat excel·lent. Els herberos de Canyamó tenien renom als Espanyoletos, així com el patxaran que obsequiava entre els amics i que molts vam poder assaborir.

El seu entusiasme per la Festa el va transmetre a la família, on a més d'Espanyoletos, també hi ha entre els fills, néts, gendres i nores Moros Marins, Marrocs i Contrabandistes. Miguel, amb molta satisfacció, sempre deia: «Xe quina escampà de festers tinc!».

Després d'una penosa malaltia, ens va deixar el 31 de maig de 2015. Amb ell se'n va un gran fester, sempre complidor en tots els actes, bona persona i bon amic.

Miguel deixa un gran record entre totes aquelles persones que el vam conèixer. Canyamó... fins sempre.

JOAQUÍN PERIGÜELL SEMPERE

El passat 1 d'abril, el destí volgué que l'abraçada de la imatge es canviara, i en aquest cas fou sant Blai qui el rebé al seu si.

Joaquín Perigüell, amb 61 anys com a fester en actiu i de tradició, ens deixa amb discreció, sense alarmes, sense sorolls... Com ho saben fer totes aquelles persones que porten dins d'ells el millor de les coses. Gent amb gran cor.

Ximo, o Peris, com també era conegut, fou un gran fester. Va pertànyer en la seua infància dos anys a la filà de Moros Vells i el restant dels 61 anys a la seua volguda filà de Granaders. Va exercir nombrosos càrrecs dins i fora de la filà, en 18 anys com a representant de la Junta de Festes. Tingué l'honor de ser portador de la relíquia de sant Blai en 1987 junt amb els seus amics, els veterans de la filà.

Per motius de salut dels veterans de la filà que no estan en actiu, va haver d'unir-se a la colla d'Espinós, Blai... que el saberen acollir com a un més, i de la qual estava molt il·lusionat. No fallava a cap dels dinars o sopars, com tampoc faltava als sopars dels *panellets*, dient amb humor «per si és l'última». I en els seus últims minuts de vida, li va dir al seu nebot José Nicolás, «records a la quadrilla».

Aquest any hem conegut eixe gran buit que ens deixares en no veure't com any rere any en les entrades d'Ontinyent, quan baixaves per vore el teu nét desfilar o ballant als *boatos*. O el gran buit que trobaran aquest any els teus fills i néts, amb qui has eixit quan eren menuts, i de majors esperant-los en la plaça en finalitzar l'Entrada, la teua família, i sense cap dubte, la teua *quadrilla* aquestes pròximes festes.

Per estar sense buscar-te,

per donar-nos exemple del que és ser bon fester,

per rebre de tu sempre el millor:

T'estimarem per sempre. La filà de Granaders. Descansa en pau.

FRANCISCO CABANES FERRE

Francisco Cabanes Ferre va entrar a formar part de la nostra filà l'any 1949. Contrabandista de solera, va exercir diferents càrrecs a la filà. Va formar part de la Junta des de l'any 1966 fins a 1979. L'any 1969 va ostentar el càrrec de Capità i va ser portador de la Relíquia l'any 1988.

Encara que feia temps que no es posava el trage, sentia la festa com el que més i li agradava participar en tot allò que li era possible. Durant la celebració del 150 aniversari de la filà, a la taula redona va aportar una innombrable quantitat d'anècdotes i vivències.

A la filà deixa un gran buit que, de segur, els seus dos néts, Joan i Paco, sabran omplir.
DEP Paco.

AMBROSIO BENEYTO VAÑÓ

El 18 de Junio de 2015 nos dejaba Ambrosio a los 85 años de edad.

Ya desde pequeño vestía de zuavo, pero fue el 10 de febrero de 1946 cuando ingresó en la filà. Su padre, Nicolás Beneyto, fue una figura clave en la comparsa, siendo capitán en el año 1940. Todavía hoy muchos de los miembros de la filà recuerdan cuando antes de la procesión de sant Blai se reunían en su casa y su familia ofrecía «safanories en vinagre i olives trencades» acompañadas de un buen vino.

Ambrosio tuvo el honor de ser portador de la Reliquia de sant Blai en el año 1989 y de celebrar sus 50 años de festero en el año 1996.

Actualmente, ocupaba el número 2 en el listado oficial de festeros en activo.

Su legado queda asegurado en la filà Terç de Suavos con su hijo Santi, su nuera y sus nietos Carlos y Raquel, a los cuales ha transmitido su pasión por la filà.

Tu familia y amigos siempre te recordaremos. Descanse en paz.

RAFAEL FERRE CALATAYUD

Rafael, més conegut com a Campana, va nèixer el 28 de febrer de 1927. L'any 1942, quan tenia 15 anys, va entrar a formar part de la filà Terç de Suavos, apuntat per son tio Leonardo. Des d'aleshores, sempre se l'ha conegut per la seua alegria, l'amor per la festa i les bromes. Era un Suavo «de cap a peus», dels que acudien als actes, dels que no eixien del maset fins que no acabaven les festes, dels que sempre estava disposat a ajudar a la filà amb el que fera falta.

De fet, va formar part de la Junta des de 1978 fins a 1982 com a representant de la filà en la Junta de Festes. Va ser capità l'any 1978, càrrec que ostentà amb molta il·lusió, i el 1980 va tindre l'honor de ser portador de la Relíquia. L'any 1992 va rebre l'homenatge pels 50 anys de fester en actiu i actualment era el fester més antic de la filà.

Però ell no ha estat sol en tots aquests esdeveniments, ja que, a hores d'ara, el seu fill, dos nétes, un nét i dos besnéts formen part de la filà i ell els ha sabut transmetre la passió per la Festa, per sant Blai i per la filà Terç de Suavos.

El passat 13 d'octubre Campana ens deixava per a sempre, deixant un gran buit en la filà i en la família. De segur que, allà on estiga, seguirà somrient i transmetent l'alegria a aquells que ara estan amb ell. De segur que cada 3 de febrer l'escoltarem amb nosaltres cridant «vítol!». La filà i la teua família mai t'oblidarem. Descansa en pau i vítol al patró sant Blai!

FRANCISCO SILVESTRE SANCHIS

Tot i que es va apuntar a la filà relativament tard, Paco ha estat lligat als Suavos des de ben menut de la mà de son pare, qui va ser, durant molts anys, el primer soci actiu en llista. Si per alguna cosa es caracteritzava, és perquè era un fester de maset. El recordem cada diumenge fent la ratlla de la misèria — que va dirigir durant molts anys—, donant conversa a aquells que s'acostaven al maset i apuntant cada nom i quantitat amb la seua lletra acurada. Al mateix temps, juntament amb amics com Manolo el Roig, Pep el Moreno, Leandro Santonja o Ramon Flauta, contribuïren a organitzar el sopar del barri de sant Agustí al maset, apuntant així un acte de vigència actual a la filà. A més a més, era habitual en els sopars dels dissabtes després de Tots Sants on gaudia com un més de les converses vora llar i, ja en els dies de festes, era un habitual de l'oficial el dia de l'Entrada o de la missa del dia de Moros i Cristians on feia de «monesillo», recordant els seus temps de xiquet ajudant els rectors de la parròquia.

Enguany esperava amb il·lusió convertir-se en portador de la relíquia, malgrat no refiar-se massa de les seues forces. No obstant això, estava esperançat que al remat no faltaria a la cita amb Sant Blai. Un motiu addicional que l'omplia de goig era veure que la llavor de son pare i la seua pròpia, havia quallat en els nebots i els fills d'aquests, que l'acompanyaven al maset i prenien responsabilitats actives dins de la filà. Això demostrava que la saó havia donat fruits.

Volem, amb aquest article, retre-li un merescut homenatge a un home bo, que ha gaudit de la senzillesa i dels actes quotidians de la filà i que no li ha calgut ostentar cap càrrec de renom per a fer-se un lloc en l'estima i el record de tots nosaltres.

Que en pau descanse.

ANTONIO SILVESTRE GRAMAGE

A finals del mes d'octubre i poc abans de tancar l'edició d'aquesta publicació, ens deixava als 87 anys un membre de la filà molt apreciat i entranyable, Antonio Silvestre Gramage. Sense antecedents festers en la família, Antonio es va apuntar a la filà de Moros Vells en 1948 avalat pel seu sogre i gran fester, el *tio* Pep Torró. De tots és conegut el seu bon humor i simpatia que, des de ben prompte, li van proporcionar l'afecte i l'amistat dels membres de la filà. Fins que la salut i l'edat li ho van permetre, participava puntualment en tots els actes del programa fester i, junt amb la seua quadrilla, ens sorprenien amb uns espectaculars vestits especials per a l'Entrada.

L'any 1982 va ser capità i, en 1991, portador de la Relíquia de sant Blai. El seu compromís amb la filà el duqué a ser membre de la Junta com a vocal durant nou anys. I en 1998 va celebrar la veterania amb l'homenatge als 50 anys de fester en actiu. L'amor per la festa i per la filà han fet que molts dels familiars l'hagen seguit i s'hagen unit als Moros Vells. Una trajectòria excel·lent per a un fester que sempre ens va traure un somriure.

AURELIO FELIPE ROJO

Vas nèixer al Moral de Calatrava (Ciudad Real), un 22 de juny de 1958. Fill d'immigrants, et traslladares a Bocairent amb tan sols 14 mesos de vida. Prompte et picaria el cuquet de la festa i l'any 1968 et vas apuntar als Marrocs. Aquesta ha sigut la teua passió.

Vas tindre l'honor de traure la Relíquia l'any 2010 i en només dos anys hagueres fet 50 anys de fester en actiu. Dins de la filà has estat una persona activa col·laborant en l'equip dels cuiners, en l'organització de l'Entrada i allà on et necessitaren. Per això, quan férem càrrec de la Ratlla de la Misèria, vam pensar de seguida en tu i des del principi t'implicares en aquesta nova tasca. El 10 de gener, coincidint amb l'inici dels actes previs a les festes, ens arribava la mala notícia: te n'havies anat, sense fer soroll i sense molestar ningú.

Aurelio, vas ser una gran persona i un gran fester, per això la teua família, els amics, la quadrilla, la filà de Marrocs i tots els que hem tingut la sort de conèixer-te, no t'oblidarem mai.

Descansa en pau.

JOAQUÍN FERRE MICÓ

El passat 29 d'abril de 2015 ens deixava Joaquín Ferre Micó, el número 2 de la nostra filà. Una filà, la dels Marrocs, a la qual Joaquín pertanyia des de 1946. El 2 de febrer de 1955 va ser un dels components de la primera Esquadra Oficial de Negres de la història de la nostra filà. Uns anys després, en 1972, va ser capità dels Marrocs. A l'Entrada de l'any 1977 va ser un dels components del primer bloc de la filà. El 6 de gener de 1996 va rebre l'homenatge pels 50 anys de fester. Durant els quasi setanta anys de vida festera activa en la nostra filà, Ximo va ser un fester exemplar i compromés amb la filà. Mentre la salut li ho va permetre, els diumenges no podia faltar mai a la Ratlla de la Misèria i la *basseta*, on participava activament de les tertúlies al maset, rodejat sempre d'amics. Molts dels qui hui ocupem càrrecs a la Junta Directiva de la filà hem crescut com a festers i com a marrocs amb els consells de festers com Ximo, que sentien amb orgull el fet de pertànyer a la filà. De segur que ja estarà gaudint de la protecció de sant Blai i des d'allí observarà orgullós com el fill i els néts continuen la tradició a la filà en què ell ha estat pràcticament tota la vida. Ximo, descansa en pau. Els Marrocs mai t'oblidarem.

JUAN ANTONIO CANTÓ FERRE

El passat 24 d'agost de 2015, quan les campanes tocaven a mort, es confirmava la mala notícia: Juan Antonio Cantó Ferre ens havia deixat quan encara no havia complit els 70 anys. Ens acabava de deixar un gran marroc, un gran fester que deixava en la filà una llarga trajectòria festera en què cal destacar les capitànies dels anys 1986 i 2011. Fou portador de la Relíquia de sant Blai en les festes de 2010 i component de la Junta Directiva de la filà des de 1976 fins a 1980 com a representant de la Junta de Festes. Juan Antonio pertanyia al grup d'amics i esquadra «El Burrito Negro», que durant trenta anys ha participat en l'entrada en esquadra especial i que van ostentar la capitania de la filà entre els anys 1982 i 1988. La llavor sembrada en la filà per Juan Antonio ha donat fruits, ja que són marrocs tots els fills, a més dels néts.

Des de ben menut, tant ell com la resta dels amics, han anat inculcant als fills els valors de la festa i el sentiment de pertànyer a la filà de Marrocs, de la qual ell tan orgullós se sentia. En el moment que ens ha dit adéu, la filà la presideix el seu fill Javi i un altre fill, José Antonio, és vocal a la Junta Directiva. Benvolgut Juan Antonio, de segur que, allà on estigues, seguiràs de prop els teus estimats marrocs i et sentiràs ben orgullós de la filà en què ocupaves el número 25 a la llista de components i on vas començar a formar part des de 1964. I com déieu tu i el teu amic Pep: «som marrocs perquè ens han parit marrocs». Juan Antonio, descansa en pau. La filà de Marrocs no t'oblida.

LUIS DOMÍNGUEZ DOMÉNECH

Va nèixer a Bocairent en setembre de 1929. Quan tenia quatre anys, el seu pare, el *tio* Quico el Sagristà, el va apuntar Moro Marí. La vocació religiosa el va dur al seminari de València i va ser ordenat sacerdot el 27 de juny de 1954. L'entrega i labor sacerdotal el van obligar a donar-se de baixa en la filà temporalment. La devoció a Sant Blai i l'amor als Moros Marins va fer que el 1977 s'apuntara de nou. Malgrat no poder fer grans escapades, no va deixar mai d'estar vinculat al seu poble, Bocairent, a la família i a les festes de Moros i Cristians. Tots els anys venia al ciri dels Moros Marins a predicar, desfilava en l'Entrada amb la quadrilla del seu cosí Leandro Santonja Domínguez i la missa de Sant Blai, encara que mai la va presidir, sí que la va concelebrar en moltes ocasions. Quan va morir el seu cosí Leandro i, també per motius de salut, va deixar de vindre a Bocairent. El 2004 va ser un any molt significatiu per a ell perquè van coincidir dues celebracions, els 50 anys de fester en actiu i les bodes d'or sacerdotals. Luis era un home senzill que sempre va dur en el cor als Moros Marins i va viure més de 5 dècades per als feligresos de la seua parròquia, Nostra Senyora del Socorro de València. El 29 de maig del 2015 ens va deixar per a viure amb Déu i amb Sant Blai. Luis, descansa en pau.

JUAN RIERA CALVENTANY

Joan era mallorquí. Va nèixer l'11 d'abril de 1947 i va vindre als mosqueters convidat pel seu amic José M. Sanchis Beneyto. Va conèixer i viure l'ambient de la filà, on va trobar l'acolliment de tota la quadrilla de José M. Sanchis i Luis Conejero. Es va convertir en un més de la colla, i així va decidir apuntar-se el 5 de febrer de 2004. Va ser avalat pel seu gran amic José M. Sanchis Beneyto, que en aquell moment era pare del capità. A Joan li agradava vindre el dia del ciri, gaudir de l'ambient del maset i preparar les festes. En poc temps, es va convertir en tot un fester de Bocairent, acudia a tants actes com podia. Malgrat que no era de Bocairent gaudia de les festes com un *cardaor* més. Fa tres anys va rebre l'estatueta dels mosqueters com a jubilat de la filà i fester de més de 65 anys. Quan aquest programa anava a tancar l'edició, ens vam assabentar de la mort de Joan, que va morir de forma inesperada el 16 de novembre a Manacor. Allà on estigues, et recordarem amb estima per portar el nostre poble fins a Mallorca. Descansa en pau.

JOAQUÍN BENEYTO CASTELLÓ

Nascut el 27 maig de 1934, al mig d'una família de mosqueters, Chepa, com el coneixíem tots, es va apuntar a la filà en 1949 quan encara no tenia 15 anys. Son pare, el *tio* Quico, ja era mosqueter com el seu iaio, que va ser un dels primers mosqueters. Juan Beneyto Berenguer el va avalar i va entrar a formar part d'aquesta família que són els Mosqueters. Ximo no ha ostentat cap càrrec en la filà, però sempre ha estat en tots els actes oficials i a maset. A Ximo li agradava molt l'ambient de festa-família al maset i amb la seua càmera immortalitzava moments importants per a tots els festers. Igual feia fotos el dia de la pericana, com el dia del Sant Crist en l'*apuntà*, o les ambaixades. En qualsevol lloc podia estar ell càmera en mà. Així, va ser un dels col·laboradors en l'exposició de fotografia fester del 150 aniversari. Fester de cor va saber inculcar l'amor per sant Blai a les seues filles, que pertanyen als Mosqueters i a altres comparses. Com a mosqueter i fester, van ser molt importants per a ell les festes de 1985, quan va ser portador de la Relíquia de sant Blai. L'any 1999 va rebre l'homenatge als 50 anys com a fester. El dia 3 de març de 2015 ens deixava després d'una greu malaltia. Per tots aquests anys compartint les festes amb els Mosqueters, volem donar-te les gràcies allà on estigues. Descansa en pau.

COL·LABORACIONS DE LES FILAES

José A. Bernat Bacete

Any de fundació: 1903

Número de components: 226

Maset: Any d'inauguració 1989 - Carrer Baixada Sant Crist, s/n

CAPITANIA
ALFERES

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

DOCUMENTALISTA

BANDA DE MÚSICA

LA FILÀ
Mª JOSÉ VAÑÓ VAÑÓ

Andrés Asensio Vañó
Cristóbal Beneyto Sánchez
Salomé Beneyto Calabuig
Rosalía Ferrero Cerdá
Blai Beneyto Micó
Damián Beneyto Micó
Antonio Molina Puerto
Francisco Doménech Doménech
Magda Asensio Ferre
Pilar Molina Blasco
Damián Alberó Vicedo
Francisco Beneyto Calabuig
Javier García Solbes
Damián Sanchis Tormo
Miguel Beneyto Carbonell

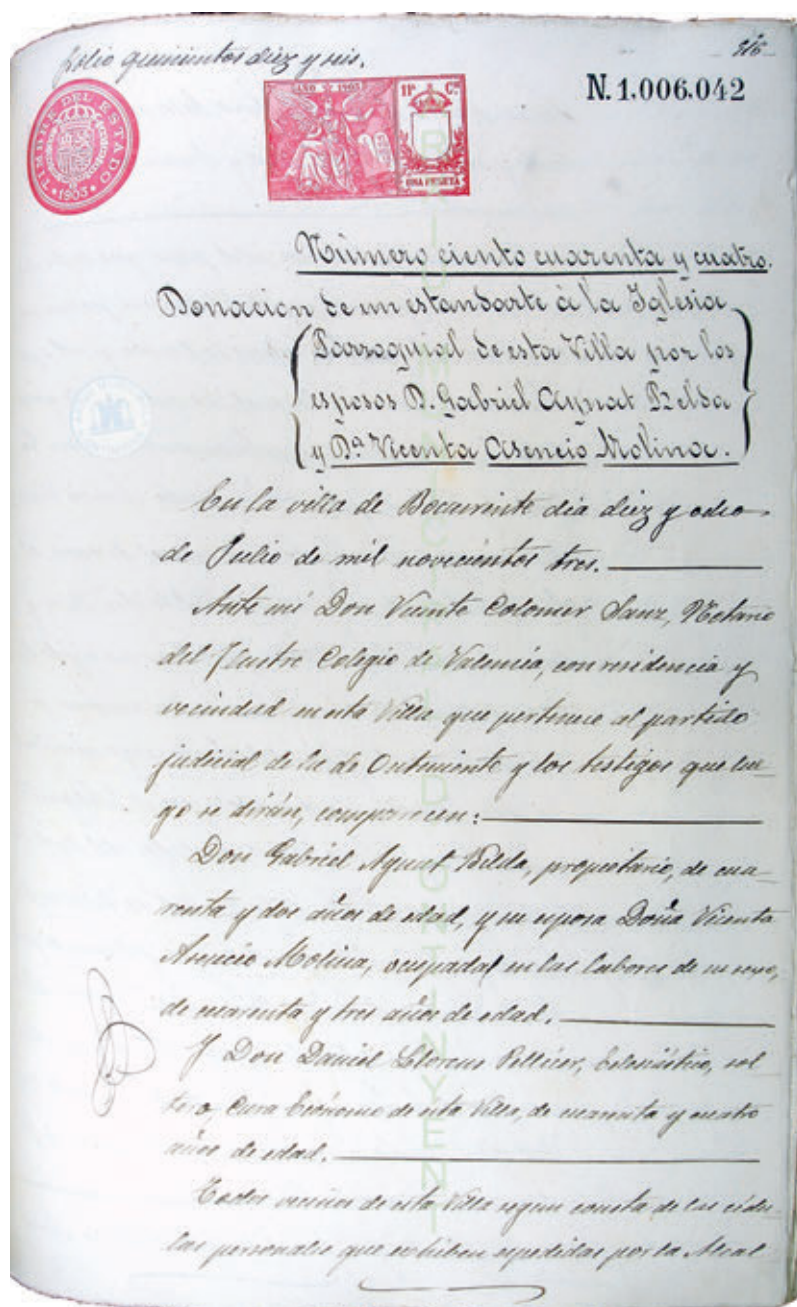
Rafael Molina Sempere

Unió Musical Benicadell de Castelló de Rugat

SEGONA ACTA DE DONACIÓ DEL GUIÓ DE SANT BLAI

FILÀ D'ESpanyOLETOS

Josep Vicent Ferre Domínguez, actual alcalde, escriptor, inspector d'educació, catedràtic de Filosofia i un llarg etc., és un gran enamorat de Bocairent, de la seua història, costums i tradicions i, per tant, un investigador incansable, sempre a la recerca de qualsevol nota o document que pugua enriquir el nostre patrimoni cultural.

El dia 7 d'agost de 2013, Josep Vicent es trobava a l'Arxiu Municipal d'Ontinyent escorcollant els protocols notariaus de Bocairent i va trobar el que és una segona escriptura de donació del nostre Guió de sant Blai, datada el 18 de juliol de 1903, data en què ja s'havia estrenat el Guió.

L'endemà de la troballa, m'ho va comunicar i vam quedar que intentaria que el microfilmassen per a poder fer-ne còpies, ja que en ser pergamí no el deixen fotocopiar de manera directa.

Després de posar-li moltes pegues, va parlar amb el director de l'arxiu, Vicent Terol, a qui va convèncer perquè li fera una còpia digitalitzada, que de seguida va cedir a la filà d'Espanyoletos, cosa per la qual públicament li donem les gràcies i l'animem perquè seguisca amb el treball d'investigació i difusió de dades sobre la història de Bocairent i la seua gent.

De tots és conegut que el Guió està directament relacionat amb la nostra filà i, per tant, amb les festes de Moros i Cristians, i que el programa és una espècie d'enciclopèdia universal de Bocairent: el passat, les arrels, història, sentiments, monuments, etc. Així que, veient que aquest mitjà és el més apropiat per a la divulgació, hem decidit publicar-ne l'acta i així compartir amb tots el contingut.

La primera acta que coneixem està datada el 2 d'abril de 1902 i està realitzada quan Gabriel Aynat Belda encarrega la realització de la pintura de sant Blai al pintor Joaquín Sorolla i Bastida, la fabricació d'un estendard al brodatador Federico Valero de València i la construcció d'una vitrina de vidre blindat on es guardarà el Guió.

La segona acta és molt semblant a la primera, difereix d'aquesta en què la donació s'executa el 18 de juliol de 1903, quan ja ha eixit al carrer el Guió. També en què aquesta donació és realitzada per Gabriel i la seua esposa Vicenta Asencio Molina, no se sap si per tema de futures herències i així evitar problemes o perquè la senyora Vicenta hi va voler participar legalment i oficialment perquè es coneguera la devoció i l'amor que sentia per sant Blai...

En l'acta, quan es parla de l'estendard es fa en passat i les 5 condicions que imposen són idèntiques, així com el Notari, el Capellà ecònom i els testimonis signants són els mateixos.

Si compararem les dos actes, la primera va ser publicada en el programa de Festes de l'any 1978 amb motiu del 75 aniversari de la filà, també en el llibre editat per Juan Bta. Molina Luna (*Memorias 1903-2005*) i que va obsequiar Rafael Molina Belda amb motiu de la Capitania el 2005.

Així mateix, es pot consultar en el llibre *150 Anys Moros i Cristians Bocairent 1860-2010* i en la pàgina d'Internet www.aculliber.com.

Rafael Molina Sempere
Filà Espanyolitos

[Transcripció de l'acta]

Número ciento cuarenta y cuatro

*DONACIÓN DE UN ESTANDARTE A LA IGLESIA PARROQUIAL DE ESTA VILLA
POR LOS ESPOSOS D. GABRIEL AYNAT BELDA Y Dª VICENTA ASENCIO MOLINA*

*En la villa de Bocairente dia diez y ocho de Julio de 1903,
Ante mí Don Vicente Colomer Sanz, Notario del Ilustre Colegio de Valencia, con residencia y vecindad en esta
Villa que pertenece al partido judicial de Onteniente y los testigos que luego se dirán, comparecen: -----*

*Don Gabriel Aynat Belda, propietario, de cuarenta y dos años de edad, y su esposa Doña Vicenta Asencio Molina,
ocupada en las labores de su sexo, de cuarenta y tres años de edad,-----
Y Don Daniel Llorens Pellicer, Eclesiástico, soltero, Cura Ecónomo de esta Villa, de cuarenta y cuatro años de
edad, -----*

*Todos vecinos de esta Villa según consta de las cédulas personales que exhiben expedidas por la Alcaldia, en
treinta de Mayo último, talones numeros setenta y siete, setenta y ocho y trescientos treinta y seis respective.*

Y asegurando hallarse en el pleno goce de los derechos civiles y con capacidad según mi parecer para otorgar esta acta, previa la licencia que el esposo concede a su esposa la cual ha sido pedida y aceptada por esta, libre y espontaneamente el Don Gabriel Aynat y su esposa Doña Vicenta Asencio, dicen: Que siempre han tenido una especial devoción al Santo Patrón de esta Villa el ínclito San Blas, y deseando patentizar dicha piedad en un objeto de arte dedicado al mismo, han hecho construir un estandarte con la efigie del Santo, cuyo estandarte ha sido bordado de oro y seda por el inteligente artista Don Federico Valero, bordador del Real Colegio de Corpus Cristi de la ciudad de Valencia, habiendo pintado el lienzo el eximio y laureado pintor Valenciano el Exmo. Señor. Don Joaquín Sorolla y Bastida, declarado hijo predilecto y meritisimo por el Exmo Ayuntamiento de la referida Ciudad de Valencia, en sesión de veinte y nueve de Julio de mil novecientos -----

Terminado que fue dicho estandarte, se estrenó en las fiestas celebradas en esta Villa en Febrero último a dicho Santo, después de haber sido bendecido solemnemente por el Ilustrísimo Señor Don Juan Bautista Benlloch y Vivó, Obispo de Solsona a continuación de la Santa Misa, en la que ofició de pontifical, concurriendo a dichas fiestas a ruegos del dicente en cuya casa se hospedó el referido señor Sorolla.-----
Los consortes comparecientes hacen en este acto donación de dicho estandarte a la Iglesia Parroquial de esta Villa con las condiciones siguientes: -----

1ª Con el fin de que dicho estandarte esté bien conservado, los donantes han hecho construir una vitrina con cristal blindado en el centro de la almariada que existe en el salón vestuario de esta Iglesia Parroquial, cuya vitrina tiene dos llaves diferentes, que obrarán una en poder del Señor Cura y la otra en poder de los donantes o sus habientes causa, a fin de que para abrirla tengan que concurrir los dos.-----

2ª Dicho estandarte tiene que ocupar el lugar preferente en la Procesión de San Blas Patrón de esta Villa, o sea delante de la Cruz Parroquial, y en las otra procesiones a de ir siempre delante de la referida Imagen, siendo llevado y acompañado por el donante, su familia o descendientes o personas designadas por el mismo en cuantos actos haya de tomar parte, sin que quede postergado este derecho por idénticas donaciones de igual índole que pudieran hacerse en lo sucesivo. -----

3ª Si circunstancias anormales atentasen contra los bienes de la Iglesia, y por consiguiente contra dicho estandarte, bien sea por disposiciones superiores, ya sean civiles o eclesiásticas o por fuerza mayor, cesará desde luego esta donación, pudiendo retirar de la Iglesia los donantes o sus causa habientes a su domicilio dicho estandarte, reteniéndolo hasta que desaparezcan dichas circunstancias, devolviéndolo a la Iglesia desaparecidas que sean, en estas mismas condiciones -----

4ª Los donantes Don Gabriel Aynat Belda y Doña Vicenta Asencio Molina se obligan y obligan a sus causa habientes, x xxx xxxxx xxxxxxxxxx a reparar los desperfectos que puedan ocurrir en dicho estandarte y vitrina, reservándose por consiguiente el derecho de visitarlo e inspeccionarlo tantas veces lo crean conveniente, en horas que esté abierta la Iglesia. -----

5ª Como los donantes y sus causa habientes guardarán en su casa el asta de dicho estandarte, cintas y cordones para adornarlo, se reservan el derecho de arreglarlo cada vez que se tenga que sacar para alguna festividad.-----

Y el otro compareciente Don Daniel Llorens Pellicer, Cura Ecónomo de la Iglesia Parroquial de esta Villa, después de felicitar a los señores donantes por tan piadosa obra en la que demuestran una vez mas su religiosidad y piedad a su Santo Patrón San Blas, acepta esta donación y las condiciones antes expresadas. -----

A fin de que conste de un modo fehaciente todo lo antes expuesto, los señores donantes me requieren para que de fe por medio de esta acta siendo presentes por testigos Don Gregorio Ferre Santonja, Decano de los Beneficiados de esta Parroquia y Don Luis Pastor Cerdá, también Beneficiado de la misma.-----

Y enterados los Señores requerientes, Señor Cura Ecónomo y testigos, a todos los cuales conozco, del derecho que la ley les concede para leer por si esta acta procede por su acuerdo a la lectura de la misma, en cuyo contenido se ratifican los primeros y firman con los expresados testigos con aprobación de los enmendados = acta = da = obra = dolo = religiosidad = y del tachado = a sus causa habientes=. El número del pliego anterior, es un millón seis mil cuarenta y dos. De que doy fe. -Vicenta Asencio. -Gabriel Aynat. -Daniel Llorens Pellicer, cura ecónomo. -Gregorio Ferre, presbítero y decano. -Luis Pastor, presbítero. -Signado. -Vicente Colomer.

Any de fundació: Anterior a 1860

Número de components: 161

Maset: Any d'inauguració 1985 - Carrer Baixada Sant Crist, s/n

CAPITANIA
ALFERES

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

BANDA DE MÚSICA

ESQUADRA DEL 150 ANIVERSARI (en representació de la Filà)
MIGUEL CERDÁ PUERTO

Josep Calatayud Beneyto
Paqui Molina Gisbert
Mati Tortosa Beneyto
Mabel Sanchis Carbonell
Josep A. Belda i Tortosa
Inma Ferre Puerto
Àngela Molina Botella
Blas Molina Molina
Blai Molina Peidro
David Molina Calatayud
José Vicente Tortosa Pérez
Juan Vañó Candela

Lloc Nou d'En Fenollet

50 ANYS DE FESTA

La filà de Granaders va tindre l'honor, en les festes del 2015, de gaudir de la presència entre nosaltres de dos festers que celebraven els 50 anys de festa, dos festers amb un recorregut dins de la festa totalment diferent que ho van celebrar cadascun d'ells amb tota la il·lusió i satisfacció que aquestes coses boniques ens fan sentir i ens fan viure, sempre rodejats de familiars i amics.

Florentino, des dels huit anys, és membre oficial de la filà de Granaders. De tota la vida la seua família ha estat molt lligada a la filà i al maset, potser perquè sempre des de xicotet ha viscut al costat del nostre antic maset, al carrer Cantereria, i aquesta proximitat a la festa ha marcat un camí i una vida en tota la família de Florentino.

En l'actualitat, dues de les tres germanes de Florentino tenen arrels molt fortes dins de la filà: Regi, amb el marit –Toni– i el fill, Pablo; Rosa i el seu fill Aaron, i Florentino amb tota la família: els tres fills –Patricia, Mª Carmen i Blas– i la dona, Carmen, pertanyen a la filà.

Però si hem de parlar de festers, dins de tota la família, la mare de Florentino, Palmira, és qui ha sigut l'ànima de la festa, la més festera de tots. Palmira porta els granaders dins del corret, amb l'estima que ha sabut transmetre a fills i néts.

El dia del canvi de bandes quan passem per davant de sa casa és tradició fer una xicoteta paradeta. Palmira, junt amb fills i néts, han preparat les tradicionals safates de pastetes amb el sempre benvingut herberet, amb què conviden tota la filà. D'això en dic jo viure la festa, sentir la festa i fer festa.

Ja es poden imaginar quan a les festes del 2014 van arribar a casa de Palmira el fill Florentino com alferes i la néta Mª Carmen com a capitana de la filà. L'emoció, l'alegria i l'entusiasme de Palmira no tenien límits. Les llàgrimes de felicitat li van acudir als ulls i als de tots nosaltres que coneixem la història d'una dona molt festera que des de dins de casa ha fet la festa gran aportant el millor que tenia: il·lusió. Era una realitat quasi impossible de somiar.

Florentino havia sigut capità de la filà l'any 1981. No va triar ser l'alferes del 2015. Va ser el destí, la sort, la provi-

dència o com li vulguem dir, qui va voler que al sorteig de capità del 2014 el nom de Florentino fóra l'elegit. I com no dir que sí a aquest honor quan la teua filla seria la capitana en les festes del 2015 i tu feies 50 anys de festa. Quina millor manera de celebrar un recorregut fester de tota la vida que acompanyant la teua filla Mª Carmen, capitana de la teua filà.

I com molt bé va dir el mantenidor en l'homenatge als capitans, era la primera vegada en la història de les nostres festes que passava una cosa així: filla capitana, pare alferes i celebrar 50 anys de festa. Enhorabona a tots dos.

(Malauradament, quan aquestes línies estaven a punt d'entrar a impremta, Florentino ens va comunicar que per raons de salut, no podia assumir la responsabilitat del càrrec de capità per a estes festes del 2016. Des d'ací li desitgem una ràpida recuperació.)

Marga Ferre, qui des que va nèixer ha sigut membre de la filà dels Moros Marins, va ser capitana d'aquesta filà l'any 1979 i va traure la Relíquia en l'any 2002, celebrava els 50 anys com a membre de la filà de Moros Marins.

Marga, però, viu i gaudeix de la festa entre tots nosaltres, els granaders. Pertany a la nostra filà des de l'any 1999. Amb aquestes paraules li volem agrair la presència i estima que ha demostrat per la nostra filà.

Marga va celebrar els 50 anys desfilant en l'Entrada amb els Moros Marins. La vam acompanyar nosaltres, les granaderes. I és per això que li dediquem aquest xicotet escrit, «Granaderes en els Moros Marins», filà a la qual volem agrair totes les facilitats i atencions que van tindre amb nosaltres.

GRANADERES EN ELS MOROS MARINS

Amb aquestes paraules, volem agrair a la nostra amiga Marga els 50 anys de festera. Gràcies a ella, en les festes del 2015 hem pogut viure una experiència inoblidable, al mateix temps que hem viscut la festa des del sentiment de satisfacció per haver pogut complir un somni que, de vegades, semblava llunyà.

Recorde que en les festes del 2013 Marga, per raons de salut, no va poder participar en l'Entrada. Va ser la seua germana Imma qui ens va donar la idea que quan celebrara els 50 anys de festera, dos anys després, ho celebrarem totes juntes amb Marga. Era una manera d'animar-la un poc, ja que estava molt trista per no poder participar en les festes. Quan li comunicàrem la nostra decisió, el rostre se li va il·luminar d'alegria. I ací van començar tots els preparatius per al 2015.

Com totes les coses que s'han de fer a molt llarg termini, hi ha molt temps per a pensar quines són les millors opcions, i això mateix va ser el que nosaltres vam fer. Primer es va pensar en eixir en carrossa però, al final de tot, la decisió final i l'encertada va ser la de l'esquadra especial.

Com a components de la filà de Granaders que volíem eixir amb la filà de Moros Marins, el primer pas de tots aquests preparatius va ser sol·licitar permís a aquesta filà, ja que només Marga pertany als Moros Marins. Amb motiu d'una celebració tan especial com 50 anys de festera, esperàvem el favor de permetre'ns a totes nosaltres, Granaderes, eixir a desfilat en l'Entrada acompanyant-la.

Coincidint amb la celebració del nostre *panellet* el dia 5 d'abril del 2014, la filà de Moros Marins ens confirmà que podíem eixir totes a desfilat juntament amb Marga en les pròximes festes de 2015. Eixe dia la nostra desfilada de *panellet* va ser molt especial, perquè ara sí que començaven els preparatius de debò.

Després, seguir parlant-ho tots els mesos en els sopars del maset, al setembre començar a buscar vestit, música, maquillatge...

Per descomptat que, per a unes festeres del bàndol cristià, poder desfilat a l'Entrada amb marxa mora ens sonava a glòria.

Una de les marxas triades per a desfilat, com no podia ser d'altra manera, va ser «No ho faré més», perquè totes sabíem que una experiència així no es tornaria a repetir.

Ara que estic veient les imatges de la desfilada, estic sentint com la dolça marxa de «No ho faré més» fa que una llàgrima se m'escape dels ulls... i els tanque i un sentiment de pau i felicitat em fa escriure aquestes paraules d'amistat i agraïment.

Marga, moltes gràcies.

Paqui Molina Gisbert

Any de fundació: Anterior a 1864

Número de components: 196

Maset: Any d'inauguració 1977 - Carrer Vinalopó, 1

CAPITANIA
ALFERES

JOSÉ Mª SANCHIS BENEYTO
ISABEL FERRE CALBO

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

Xelo Beneyto Colomer
Mª Rosario Vañó Reig
Cristina Ferre Calbo
Mª Amparo Cantó Carbonell
Cristina Sanchis Puerto
Inma Reig Molina
Juli Beneyto Castelló
Blanca Belda Castelló
Laura Reig Molina
Mª Amparo Reig Gisbert
José Miguel Calatayud Colomer
Juanjo Asensio Reig
Enrique Reig Beneyto
José Vicente García Rico

VOCALS

BANDA DE MÚSICA

Associació Unió Musical Bocairent

150 ANYS FENT FESTA AMB LA NOSTRA MÚSICA!

La celebració del 150 aniversari de la nostra filà va tindre com a colofó la presentació, el passat 7 de març de 2014, d'un CD de música amb temàtica contrabandista. La interpretació ha estat a càrrec de l'Associació Unió Musical de Bocairent, que precisament enguany també celebrava el seu 90 aniversari.

Portar a terme aquest projecte va dur un munt de treball, decisions, negociacions,... En primer lloc, necessitàvem posar-nos en contacte amb Caixa Ontinyent per a saber si estaven disposats a, mitjançant l'Obra Social, finançar les despeses que la gravació d'un CD d'aquestes característiques suposa. Una vegada coneguda la resposta afirmativa de Caixa Ontinyent i, per tant, amb la part econòmica coberta, ens quedava un gran treball per realitzar.

Calia posar-se en contacte amb l'Associació Unió Musical Bocairent per tal de concretar les peces que apareixerien en el CD i els dies de gravació. La gran predisposició de l'AUM va fer que deixaren en les nostres mans la tria de les peces. Vam recopilar clàssics tant antics com més recents, que ja formen part de la història dels Contrabandistes, en els dos àmbits on solen ser interpretats: al carrer per a desfilars –*La Puerta Grande*, *El Tio Caniyitas* o *Operador* (habitual de la Diana del dia sant Blai)–, i al maset –*Por los Jarales* o *Domingo Ortega*–.

Sempre hem estat oberts a consells, suggeriments i qualsevol comentari que poguera ajudar-nos a conformar el CD ja que se'n podia eliminar alguna per a incloure alguna altra més habitual que tenen en el repertori i que podia haver-se'ns escapat per desconeixement del nom o oblit. Finalment, aquestes van ser les peces triades:

1. Juegos Olímpicos
2. Nerva
3. Tercio de Quites
4. Operador
5. El Tio Caniyitas
6. Por los Jarales
7. Domingo Ortega
8. La Puerta Grande
9. Xelo la Pequeña
10. Pan y Toros
11. El Sastre
12. De Madrid al Cielo
13. Chiclanera
14. La Florista (Chulapa Bravía)
15. La Manta Lluenta (Samuelito)
16. La Segadora (Las Espigadoras)

Mentre l'AUM assajava les peces decidides, era moment de fer la recopilació de les dades de cadascuna de les peces. Encara que sembla una feina fàcil (sols calia mirar els arxius de l'AUM, els del maset, o consultar en Internet), no ho va ser gens. D'algunes peces no es coneix

l'autor, com és l'obra *Juegos Olímpicos*, peça amb molt de significat per a la nostra filà. Altres cas és el de «La Florista», que no s'anomena així, i que ens va dur a consultar amb la gent major de la nostra filà per a saber si ells en coneixien l'autor o el nom real de l'obra. El nom original és «Chulapa Bravía».

Altra peça representativa dels contrabandistes és «La Manta Lluenta», adaptació d'un foxtrot anomenat «Samuelito», o la que anomenem «La Segadora», que el títol original és «Las Espigadoras».

Tot açò va fer que la documentació es complicara un poc més però, així i tot, la curiositat per saber com s'anomenaven realment les peces i d'on provenien va fer el treball més interessant.

Després de posar-se en contacte amb l'empresa que portaria endavant l'enregistrament del CD (Audioart), i en la seu social de l'empresa, el 9 d'octubre de 2014 l'Associació Unió Musical Bocairent va interpretar les peces elegides i assajades.

El disseny i maquetació del CD va ser obra de Pep Sanz i fou l'edició del CD el que més temps va costar. Finalment, després de barrejar algunes dades per a la presentació, el dia 7 de març, al nostre maset, i acompanyats d'autoritats locals, de les juntes de la resta de filaes, membres de l'AUM (president i director), contrabandistes i simpatitzants, el president de la filà, César Vañó Reig, va presentar el CD del 150 aniversari dels contrabandistes.

Any de fundació: 1867

Número de components: 381

Maset: Any d'inauguració 1964/1982 - Placeta Sant Blai, 3

CAPITANIA
ALFERES

XELO BELDA BACETE
ANDREU VAÑÓ SEMPÈRE

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

Laura Santos Silvestre
Pilar López Camarasa
Leticia Calatayud Mira
Silvia Calatayud Mira
Toni Santos Silvestre
Enrique Cuerda Puerto
Blas Silvestre Pérez
Gemma Molina Puerto
Héctor Vañó Gómez
Mª Amparo Ferre Colomer
Lourdes Silvestre Garrigós
Francisco Blasco Vañó
Inmaculada Silvestre Ferre

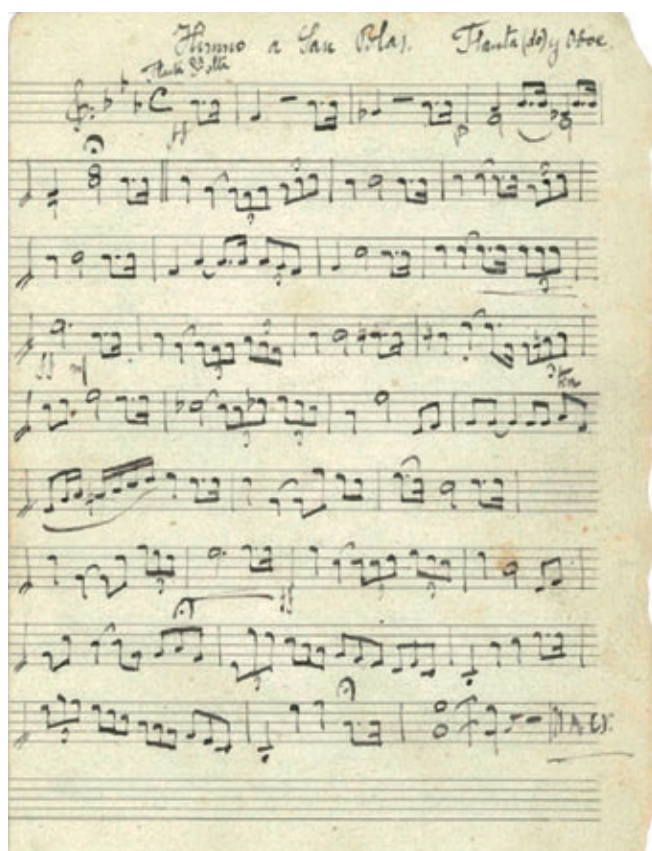
ORGANITZACIÓ DEL PIQUETE
VOCALS

BANDA DE MÚSICA

Unió Musical de Montitxelvo

CENT ANYS DE L'HIMNE A SANT BLAI

A Julián Castelló Silvestre i Luis Cuello Pastor

L'any 1916, en les festes a sant Blai, el poble de Bocairent estrenava l'himne que havien fet Julián Castelló, *el Sério*, autor de la lletra i Luis Cuello, compositor de la música.

Gràcies a les memòries del *tio* Julián, tenim una crònica del que va passar aquell dia. D'altra banda, sabem que Luis Cuello va nèixer a Bocairent el 3 de novembre de 1878 i va morir a València el 21 de febrer de 1926 als 46 anys d'edat¹. Julián Castelló, que va estar combatent en la guerra de Cuba, va nèixer el 8 de gener de 1876² i va morir a Bocairent l'any 1940³. L'any 1916, Luis Cuello tenia 38 anys i Julián Castelló, 40. El primer era el director de la Música Nova (1904-1917) i va dirigir l'estrena de l'himne l'any 1916⁴. L'himne va ser dirigit pel seu germà Fernando fins a l'any 1941, i després pel germà menut Manuel Cuello. Conten que els Cuello, per a dirigir la

banda, agarraven la bandereta de l'arcabús del suavo més pròxim i la feien servir de batuta⁵.

Els autors de l'himne van triar aquell any 1916 en què el poble de Bocairent celebrava el setzé centenari del martiri del sant l'any 316, enguany celebrem el desseté centenari. Sabem pel llibre del *tio* Julián que conserva la nostra filà, que s'havia canviat la pavimentació de l'església i la imatge estrenava andes noves.

«Por regalo de algunos Sres. se regaló a la Iglesia unas magníficas andas para San Blas que se estrenaron este año que a pesar de haber hecho el pavimento de la Iglesia nuevo en este año y hacer algunas reparaciones como la sacristía y otras no vacilaron en hacer⁶ unas andas dignas de tan venerada⁷ imagen⁸.»

¹ Vegeu l'article de Maria Teresa Cuello Vañó en el *Programa de festes a sant Blai* de l'any 2008, «Els Cuello, músics».

² Gràcies a Julià Monerris que m'ha proporcionat els ascendents de María Josefa Patrocinio Castelló Molina, única filla de Julián Castelló Silvestre i de Luis Cuello.

³ Vegeu l'extensa biografia que vaig publicar en el *Programa de festes a sant Blai* l'any 1993.

⁴ Informació extreta de l'article ja esmentat de Maria Teresa Cuello.

⁵ Així em conta Manolo Calabuig que li ho contava son pare.

⁶ En el llibre, 'acer'.

⁷ En el llibre, 'veneranda'.

⁸ En el llibre, 'inmajen'.

L'himne va ser cantat dos vegades, una a la plaça de l'Ajuntament, a l'entrada del sant i l'altra a l'església, com se sol fer encara. Les paraules de Julián Castelló en el llibre mereixen ser llegides sense girs ni interpretacions:

«También a esta filada le cupo la suerte de abrigar en ella a un individuo autor del himno que se cantó a San Blas con motivo del centenario de martirio que se cantó en la plaza cuando llegó la imagen⁹ del santo y¹⁰ cuyo himno quedó como propiedad de la comparsa y quedó su memoria en los archivos de esta Iglesia parroquial. Autor de la letra de dicho himno Julián Castelló. Autor de la música Luis Cuello, cuya letra es como sigue...

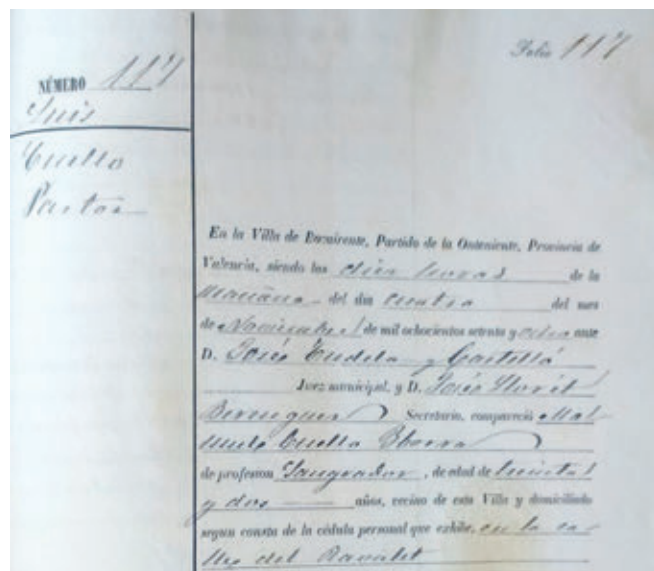
Himno a¹¹ San Blas

Honra y gloria al insigne prelado
Que en la Iglesia fue sol esplendente
Y abatió del impío la frente
Cuando el duro martirio sufrió,
Pues la sangre en Sebaste vertida
Fue semilla de fieles cristianos
Que en¹² poder de los fieros tiranos
Ni un momento vencer consiguió.
Su benéfica gracia imploremos
De rodillas al pie del altar
Y a su ejemplo del mundo triunfemos
Si queremos al cielo llegar.

FIN

Brillante por demás resultó el acto y el entusiasmo de la muchedumbre subió de punto apenas apareció en la plaza el patrón con sus artísticas andas, seguro estoy de que fue un acontecimiento que quedará grabado en cada uno de los que tuvieron la dicha de asistir a este acto religioso, y el entusiasmo subió de punto al llegar a la parroquia que se repitió el himno.»

En la narració de l'any 1916, el tio Julián no fa cap referència a les vicissituds que havien passat després de la Guerra de Cuba, les de l'any 1910 o als efectes de la I Guerra Mundial (1914-1918). Sí que destaca que el capità Francisco de Paula Cabanes¹³ va voler celebrar-ho com calia. En anteriors escrits ja he fet referència a la carrossa de xiques que van organitzar aquell any. Una carrossa on cinc xiques vinculades a la filà es van vestir de suaves, a l'estil de les cantineres, i van participar en l'entrada i en la retreta que se celebrava eixe mateix dia a la nit amb el farol corresponent. La paella de la publicació la van fer amb tonyina fresca. Gafarrons (borratxeres) i botifarres (enfadaments) ja eren habituals en les festes i el tio Julián fa constar fins i tot les seues que li duraven, com diu ell, 24 hores. També eren habituals les bromes dels festers i aquell any el capità, Francisco de Paula Cabanes, va organitzar una comitiva per a furar tots els dàtils d'una parada que hi havia en la plaça mentre es feia l'acte de l'ambaixada.

Catorze dotzenes de coets borratxos, 168, va pagar el capità per a la canya de la cordà, que va ser la més gran de les d'aquell any. La música de Muro els va costar 200 pessetes, 40 duros, i cada fester va pagar 15 pessetes. Segons les dades de l'any anterior, aquell any eren 55 els membres de la filà. Un pressupost total de 825 pessetes de les quals els en van sobrar 35 per a les paelles de l'any següent. L'any 1917 comencen els problemes, ja eren 56 els components i a molts no els va agradar l'interés que hi havia per a donar-se d'alta i no estaven disposats a acceptar segons quines persones, sembla que per qüestions ideològiques. En l'assemblea de Tots Sants decideixen donar-se de baixa 12 components, cosa que va provocar que el tio Julián posara el comentari següent:

«...que tenemos un reglamento que entre varios artículos hay uno que dice...

Ningún individuo tiene derecho a ofender a otro en sus ideas políticas, sociales o religiosas, aquí no hay más que zuavos.»

⁹ En el llibre, 'himagen'.

¹⁰ En el llibre, 'i'.

¹¹ Copie tal qual el text que apareix en el llibre del tio Julián respecte les majúscules inicials dels versos.

¹² En les versions actuals 'que el poder' o 'y el poder'.

¹³ Havia sigut capità ja l'any 1912.

L'any 1917 comencen les referències als problemes que es vivien aquells anys de principis del segle XX, les vagues, la guerra, la falta de menjar i les poques collites posen en perill la celebració de les festes. De fet, en la reunió de la Junta de Festes de Nadal, comproven que no hi ha prou diners per a fer festes i que l'Ajuntament també anava escàs de fons, però decideixen ajornar la decisió després de l'Acapte. En l'última reunió de la junta de representants, estaven decidits a no fer festes. Van ser el representant dels Mosqueters, Francisco Beneyto (Gepa); el dels Granaders, Vicente Cantó (Manduca); i el mateix Julián Castelló pels Suavos, els tres que van decidir que les festes es farien fóra com fóra. També es fa menció de Francisco Bernat, el sergent major, qui va donar suport a la iniciativa. La filà dels Moros Vells havia vingut a menys i la Música Nova va tocar en la filà de Suavos. Aquell any, el seu director Luis Cuello va regalar a la filà el pasdoble titulat «El Zuavo».

El tio Julián va publicar en els fulls que repartien en festes les següents composicions, així consta escrit a mà en la còpia que hi ha apegada en el llibre.

ZUAVOS EN 1916

AL CAPITÁN

Honra y prez al Capitán
de esta filada de bravos
que es el tercio de Zuavos
adalid contra el Corán.
Sus huestes dispuestas van
con su jefe a la victoria
y coronar-se de gloria
en cien combates luchando
su fama quede imperando
en los fastos de la historia.

AL ALFÉREZ

Ostenta rico blasón
en el pecho nuestro Alférez
cumplir sabe sus deberes
cual adalid campeón.
La cruz de la religión
lleva triunfante doquier

con ella puede vencer
mil ejércitos armados
o en poder de sus soldados
suelen esclavos caer.

CUARTETOS

En la ciudad de Sebaste¹⁴
el trescientos diez y seis
fue San Blas martirizado
como en la historia veréis.
Y por eso en Bocairiente
se celebra en este año
del martirio de San Blas
el diez y seis centenario.

Viva el atleta coloso
de la santa Religión
desde tu trono glorioso
échanos la bendición.

I en el mateix fulllet, d'uns altres autors que desconeixem:

DÈCIMA

L'Alcalde mana y ordena
segons el bando s'explica,
que hui es fasa a tota chica
desastrò, pagar la pena.
Y que penchat de l'esquena
publique un escrit son dañ
perquè així no serà estrañ
con l'Alcalde no se engañe
que la que hui no s'apañe
vacha fent riure tot l'añ.

Así tens chica els Zuavos
pa lo que vullgues manar,
la comparsa més bonica
que s'(h)a pogut inventar.
Per davan(t) y per darrere
repara si el vols fijar
ni un pero, pera, ni un pere
tenim per a criticar.

Vicent Satorres Calabuig

¹⁴ En el text, 'Seboste'.

Any de fundació: 1863

Número de components: 100

Maset: Any d'inauguració 1972 - Plaça de l'Ajuntament, 12

CAPITANIA
ALFERES

ALBERT RUIZ MESTRE
LA FILÀ

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

Juan Mestre Navarro
José Luis Ruiz Díez
Mila Cantó Sanz
José Luis Ruiz Díez
José Reig Belda
Pili Ortega Vázquez
Vicente Beneyto Juan
Guillermo Barrachina Jornet
Antonia Jornet Llobregat
Isaac Palazón López
Laia Villarrubia Belda

VOCALS

CRONISTA

BANDA DE MÚSICA

Societat Instructiva Musical de Benigànim

ALS NOSTRES MAJORS

**«Un estudiante cantaba
la canción de sus amores
mientras sus libros cerraba
y anhelante recordaba
las fiestas de sus mayores.»**

Així comença el nostre «Estudiante Pinturero», amb un estudiant que recordava anhelant les festes dels seus majors. I és que els majors han estat molt presents en la vida de la filà.

Tant és així, que enguany hem volgut reconèixer i fer palés el respecte i l'estima que la filà té als festers amb més de 50 anys en actiu que, a més, han superat els 80 anys d'edat: Juan Mestre Aracil, Enrique Beneyto Mompó i Vicente Colomer Boronat.

L'homenatge va tindre lloc el dia 3 de juliol de 2015, *panellet* dels Estudiants, en un acte íntim i emotiu que va comptar amb l'assistència dels membres de la filà i de familiars dels homenatjats, molts dels quals són o han estat Estudiants. I és que la implicació amb la filà també es mostra així, transmetent a fills i néts l'estima per les Festes i pels Estudiants.

L'acte va començar amb una introducció per part del President, Juan Mestre Navarro, qui va explicar breument els motius de l'homenatge. Tot seguit, va donar pas al mantenidor, Josep Villarrubia Juan, número 3 de la filà, qui va fer un repàs de la biografia festera dels homenatjats.

Juan Mestre Aracil va nèixer el 23 de setembre de 1928 i actualment ocupa el número 4 de la llista. S'apunta a la filà el 1950, any en què son pare és capità, i llueix la banda en la majoria dels actes oficials. Va ser portador de la Relíquia de sant Blai l'any 1990 i membre de la Junta de la filà de 1979 a 1984. És destacable la tasca com a representant de la Junta de Festes, ja que es va fer càrrec del Programa de Festes i va aconseguir donar un gir important en les seccions, contingut i estètica.

Enrique Beneyto Mompó va nèixer el 22 d'octubre de 1926 i actualment ocupa el número 2 de la llista. De la família dels Beneyto, una de les sagues que més apareix en els llibres antics de la filà, es vesteix d'Estudiant per primera vegada el 1928, any en què son pare, Joan Beneyto Bernàcer, és capità. S'apunta a la filà el 1951, és capità el 1958 i portador de la Relíquia el 1981.

Vicente Colomer Boronat va nèixer el 15 de juliol de 1925 i actualment ocupa el número 1 de la filà, a la qual es va apuntar el 1951. Sempre predisposat a treballar per la filà, ha format part de diverses Juntes com a tresorer, representant o vocal. Va ser portador de la Relíquia el 1981 i ha ostentat el càrrec de capità no una, ni dues sinó tres vegades: el 1961, el 1986 i el 2011.

La intervenció del mantenidor va concloure amb unes paraules de reconeixement a les dones dels homenatjats: Concha Navarro, Amparo Belda i Mari Carmen Molina. Per a finalitzar l'acte, es va fer entrega als homenatjats d'un socarrat obra de l'estudianta Antonia Jornet Llobregat.

LES PROFESSIONS A LA LITERATURA DELS ESTUDIANTS

Seguint la sèrie d'articles (encara que no continuada) dedicada a temes tractats a la literatura dels Estudiants, en aquesta ocasió ens referirem a les professions.

Regirant papers antics, trobem que des de sempre ha estat costum als Estudiants dedicar al capità uns versets. En un primer moment, es va fer en forma de poemes i posteriorment en cançons que, primer, posaven lletra a peces conegudes de l'època i, més tard, als pasdobles o marxes cristianes que es componen per al capità.

Els temes del versos, com ja s'ha tractat a altres Programes de Festes, han estat recurrents: la Festa, les dones, la beguda i les seues conseqüències, sant Blai; però també en alguns es parla del capità d'aquell any, lloant les seues virtuts festeres i, en ocasions, fent referència a la seua professió o ofici.

Començant pels poemes, trobem uns versos de 1898 dedicats al capità.

«¿Com es menja millor
la cullera o el tenedor?
Eres bon **agricultor**
per lo tant t'agradará
bon vi y bona platá.»

Tot i que es parla d'agricultor, tenint en compte la composició sociològica de la filà en aquella època, podríem entendre que es tractaria més bé d'un terratinent. Diu mossén Fco. Vañó al seu llibre *Bocairente. Fiestas a San Blas Obispo y Martir. Soldadesca, Moros y Cristianos*, a la pàgina 73 i referint-se als Estudiants: «Sus componentes han sido en general gente acomodada que ha pasado por las aulas de la enseñanza media y superior».

El 1919, Julián Herrero Aleixandre escriu quatre poemes per als Estudiants, un d'ells dedicat al seu cosí i capità d'aquell any, Enrique Beneyto Aleixandre. Per cert, l'obra de Julián Herrero dedicada als Estudiants fou objecte d'ampli estudi al Programa de Festes de 2009.

«**Comerciante** eres e **industrial**
De todos muy respetado
Habiendo siempre alcanzado
El aprecio general.»

«Has sido siempre genial
Emprendedor y atrevido
De ahí que hayas conseguido
En transcurso de tu historia
Un buen nombre. Vanagloria
de todo ser bien nacido.»

Enrique era «comerciant i industrial» de la Fàbrica dels Beneyto, de gran importància a l'època i que es dedicava a la fabricació i venda de mantes. Mostra de

la rellevància que devia tindre aquesta fàbrica és la referència que se'n fa al diari *Las Provincias* de l'1 de febrer de 1928.

En aquest diari trobem una pàgina que porta per títol «Bocairente y sus fiestas» dedicada a parlar de la història de Bocairent en general i, en particular, de les festes de Moros i Cristians: es descriu l'ambient previ als dies de Festa gran amb l'engalanament dels edificis i els carrers, i l'alegria i gatzara que es respira els dies de Moros i Cristians en què queda paralitzada l'activitat agrícola i industrial.

Si bé, el més curiós d'aquest reportatge és un apartat que porta per títol «Una gratisima sorpresa» i que relata la visita del corresponsal de *Las Provincias* a la fàbrica «Enrique Beneyto y hermano». Pel llenguatge grandiloqüent utilitzat, podríem entendre que es tracta del que ara coneixem com a publireportatge. El periodista relata el recorregut per les dependències de la fàbrica acompanyat pel gerent, Enrique Beneyto, qui li va explicant, detalladament, els diferents passos de la fabricació de les mantes. El reporter destaca la importància de la indústria no sols en l'àmbit local sinó també dins del sector i la qualitat de la producció.

Tornant al tema central del nostre article, l'any 1920 trobem uns versos dedicats per l'Estudiantina al seu capità Vicente Colomer Beneyto.

«**Farmacéutico** inteligente
eres de todos muy respetado
porque siempre habéis logrado
contentar a mucha gente.»
«Condiciones y valor tenéis
para poder conquistar
con píldoras de amantes
que solo hacer vos sabéis.»

Molt temps després, el mestre Norman Milanés Moreno va compondre un pasdoble dedicat a Vicente Colomer Molina, nét de Vicente Colomer Beneyto i tercera generació de farmacèutics, que porta per títol «Estudiante **Boticario**». (La segona generació és Vicente Colomer Boronat, enguany homenatjat. Vegeu primera part de l'article).

I, més recentment, a la cançó de l'obra «2002 Estudiants» dedicada al capità d'aquelles festes, Vicent Beneyto Juan, trobem referències a la seua professió de químic.

«Hem dut un capità de “Can Barça”
Resulta que li diuen Vicent
i en aigües... un Ramón y Cajal.»

BOCAIRENTE Y SUS FIESTAS

La villa de Bocaliente, su historia y su importancia

Porque Bocaliente goza de una gran importancia en la zona, su historia y su importancia son de gran interés para los bocalienses y para los que visitan la villa.

La villa de Bocaliente, situada en la zona de la zona, es una de las más importantes de la zona.

La villa de Bocaliente, situada en la zona de la zona, es una de las más importantes de la zona.

La villa de Bocaliente, situada en la zona de la zona, es una de las más importantes de la zona.

La villa de Bocaliente, situada en la zona de la zona, es una de las más importantes de la zona.

Desde el punto de vista de Santa Cruz, se ve a Bocaliente, en la zona de la zona.

Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

José Molina Vaño

Fábrica de Tejidos de lana
BOCAIRENTE

Fábrica de Tejidos de lana

Esteban Castelló

BOCAIRENTE

Casa Puig

Gran establecimiento de Tejidos

BOCAIRENTE

AVISO

Perfumería Gal

Juguetería y Paquetería

Casa Puig - BOCAIRENTE

Fábrica de sifones, gasosos y agua de seitz

Fabricación de jabones de todas clases

Augusto Beneyto

BOCAIRENTE

Vinos - Salazones

Conservas

Vicente Antolí

Obispo Miró, 19

Las fiestas en Bocaliente

En un momento de la vida, Martín Belda Belda...

Hotel Comercio

Vinda de Francisco Asencio

BOCAIRENTE

La Unión Alcoyana

Compañía anónima de seguros

BOCAIRENTE

Manuel Alcaraz

BOCAIRENTE

Comercio de Tejidos

Viuda de Manuel Martínez

Plaza de Juan de Joanes, 20, y Perales: 1

Arturo Castillo Sugrañes

BOCAIRENTE

Fábrica de hilados

BOCAIRENTE

Cabanes Hermanos

BOCAIRENTE

Juan B. Piedra

BOCAIRENTE

Manuel Alcaraz

BOCAIRENTE

Antonio Montagud

BOCAIRENTE

Obispo Miró, 25

BOCAIRENTE

Francisco Vaño

BOCAIRENTE

Francisco Vaño

BOCAIRENTE

Horno y panadería

BOCAIRENTE

José Asencio

BOCAIRENTE

Ordinario TORMO

BOCAIRENTE

Fábrica de Tejidos de lana

BOCAIRENTE

Hijos de E. Juan

BOCAIRENTE

JUAN GALBIS

BOCAIRENTE

Cosechero de Vino, Aceite y Cereales

BOCAIRENTE

BOCAIRENTE

BOCAIRENTE

BOCAIRENTE

BOCAIRENTE

SALAZONES Y CONSERVAS

Jaime Mayor Llinares

BOCAIRENTE

CASINO ESPAÑOL

BOCAIRENTE

Casino de Bocaliente

BOCAIRENTE

Sociedad Recreativa

BOCAIRENTE

PLAZA DE LA CONSTITUCIÓN, 25 Y 26

BOCAIRENTE

Una gratísima sorpresa

BOCAIRENTE

Una gratísima sorpresa

BOCAIRENTE

Una gratísima sorpresa

BOCAIRENTE

Una gratísima sorpresa

BOCAIRENTE

Una gratísima sorpresa

BOCAIRENTE

Una gratísima sorpresa

BOCAIRENTE

Any de fundació: Documentada des 1852

Número de components: 282

Maset: Any d'inauguració 1945 / 1970 / 1992 - Carrer Escalinata, 4

CAPITANIA
ALFERES

VICENT FERRANDIS MAS
ESTER TORMO BELDA

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

Pablo Pascual Silvestre
Blai Llinares Castelló
Mario Navarro Castelló
Jorge Santonja Bernat
Adelina Satorres Sanchis
Àngel Doménech Beneyto
Manuel Bernat Belda
Vicente Úbeda Vicedo
José Manuel Jornet Valdés
Blas Santamaría Soriano
Vicente Tormo Albero
Juan Calabuig Ferre
Luis Abellán Reche
Mª José Vañó Belda
Javier Mercader García
Alícia Tudela Rojas

VOCALS

CRONISTA

BANDA DE MÚSICA

Unió Musical Atzeneta d'Albaida

LA RODELLA DELS MOROS VELLS

En les antigues representacions de Moros i Cristians de tot el territori espanyol, és freqüent trobar un personatge que, representat per un xiquet en la majoria de les ocasions vestit d'àngel, patge o volant¹, feia de protector del càrrec principal de la representació. En les representacions de les festes de l'àrea valenciana, a aquest personatge sol denominar-se'l «rodella».

Probablement, el seu origen siga molt remot, però com sempre ocorre amb les representacions populars festives, la documentació que podem consultar sempre sol ser escassa i insuficient per a arribar a conclusions definitives i demostrables. Podríem suposar que l'aparició d'aquesta persona en els actes festius populars es va iniciar dins del marc del teatre barroc, encara que cal tindre en compte que sempre ha estat present en la literatura popular. Els llibres coptes (dels segles V al VII), plens d'idees egípcies i judeocristianes, mostren que els àngels eren amos de cada racó del cosmos i de cada hora del dia, i exercien influència en la fe popular. Especulacions teològiques medievals van ser àmpliament difoses i popularitzades en obres com *Libre dels Àngels* (1392), de Francesc Eiximenis.

En les obres de teatre religiós i els misteris medievals, els àngels, o més bé els arcàngels, apareixen freqüentment. I el mateix ocorre amb la pintura, des d'on van aportar les característiques vestidures als pintors. En el teatre barroc solen aparèixer com a al·legories de salvació, conversió i condemnant la blasfèmia amb la posterior conversió dels renegats de la fe.

És precisament en l'escenificació de la conversió del «Despojo del moro» quan la Rodella dels Moros Vells intervé proclamant: «La llei de Déu, és la bona». La frase pronunciada té un clar sentit. La Llei no va ser donada per al just, sinó per als transgressors i desobedients, per als impius i pecadors, per als irreverents i profans, per als parricides i matricides, per als homicides, per als fornicaris, per als sodomites, per als segrestadors, per als mentiders i perjures, i per qui s'oposa a la sana doctrina (I Timoteu 1:9-10). Després del penediment, conversió i baptisme (del moro), el nou cristià és perdonat per la sang de Crist i immediatament se salva de la pena dels pecats.

Arribats a aquest punt, se'ns planteja la representació de la Rodella dins de la festa de Moros i Cristians, especialment en la filà de Moros Vells. En vista de l'actuació en l'acte del «Despojo del moro», podem excloure totalment que es tracta d'un simple patge o volant, que acompanya el seu capità portant-li l'escut i que és una figura merament decorativa. També ens permet descartar el rodeller protector purament militar

que participava en la contesa. També caldria descartar el de l'esclau, anomenat rodeller, que apareix documentat en la *Guia del forastero en Alcoy*².

La rodella era un escut metàl·lic circular l'ús del qual va evolucionar al llarg de l'Edat Moderna. Els antics escuders, anomenats també *escudats*, *rodeleros* o *enrodellados*, lluitaven amb espasa i rodella; desapareixen en 1503, quan els Reis Catòlics armen la seua infanteria «a la manera suïssa», és a dir, amb piques i ballestes o espingardes. No obstant açò, en 1536, en l'ordenança anomenada *dels Terços*, Diego de Salazar encara els situa protegint amb rodelles piquers, arcabussers i, possiblement amb posterioritat, mosqueters³.

Gravat del segle XVI en el qual s'aprecia un capità, que porta a continuació un xic de rodella, seguit de piquer i arcabusser.

En *De Re Militari*⁴ (1567), Diego Gracián ens indica el poc ús que es fa ja de la rodella: «sinó és en algun assalt, o presa de ciutat: amb tot açò, pocs la porten, sinó són els capitans». El capità havia de tindre una rodella i, per a dur-la, se servia d'un patge de rodella, que així mateix podria portar un morrió fort per a l'ús del seu amo. El valencià Cristòbal de Virues assenyalava que la rodella era decorada amb l'escut propi del capità⁵. En el nostre cas, hauria de ser amb el de la filà de Moros Vells.

Deixem, doncs, tots aquests supòsits ja descartats i centrem-nos en el que sembla més lògic i probable de la Rodella de Moros Vells, que és la representació d'un arcàngel. En el cristianisme, la jerarquia angelical està constituïda pels anomenats *nou cors*, entre els quals els arcàngels són una classe superior i amb comandament. Els set noms acceptats per l'església catòlica són: Miguel, cap de l'exèrcit celestial; Gabriel, el missatger celestial; Rafael, protector dels viatgers i de la salut; Uriel, protector de la fe i els llocs sagrats; Raguel, Sariel, i Remiel.

1. Mosso menut, lacai (servent) vestit de curt.

2. *Guia del forastero en Alcoy*: conté la topografia i la història d'Alcoi, l'estadística, divisió i eixample de la ciutat... guarnida amb gravats i un perfecte plànol de la ciutat. José Martí Casanova, Alcoi 1864 (Alcoi: Impremta de Juan Martí).

3. Salazar, Diego. *Tratado de re-militari*. 1536.

4. Gracián de Alderete, Diego. *De re militari*. Traduzido de Griego en Castellano.

5. *El Monserrate segundo*, Cristóbal de Virués, 1601.

Encara que la iconografia els representa amb ales, la veritat és que als textos bíblics només anomena *alats* els querubins i serafins. En cap cas ho fan amb els arcàngels. Per lògica, ja que tots els àngels són criatures celestials, no necessitarien aquests apèndixs, solament justificables per considerar-se missatgers de Déu, com ocorre amb el Mercuri romà.

Encara que la Bíblia esmenta set arcàngels, l'església catòlica romana i l'ortodoxa solament en dona rellevància a tres: Miguel, Gabriel i Rafael. En canvi, l'església copta incorpora Uriel, a qui anomena «llum de Déu» i que apareix en el *Llibre d'Enoc*. Els musulmans els atorguen millor consideració que els cristians i no solament els consideren caps entre els àngels, sinó que els consideren responsables de totes les missions especials encomanades per Déu; a més, els converteixen en deu en comptes de set. Són Mikhail, encarregat de les benediccions; Izrail, de la mort; Israfil, anunciador del Judici Final; Munqar, encarregat del judici de les ànimes; Maalik, guardià de l'Infern; Ridhwan, guardià del Paradís; Yibril, Naqir, Raaqib i Atid.

Resulta curiós que, a pesar que a l'església catòlica romana li coste acceptar més de tres arcàngels, en la iconografia constantment es veuen representats els set. Quatre d'ells tenen noms fixos, incloent-hi Uriel, mentre que els altres tres apareixen en ocasions amb noms diferents: Sealtiel, lehudiel, Barachiel, Samael, Zachariel, Oraphiel, Zachariel, Anael, etc. El papa Zacaries, durant el Concili de Roma de l'any 745, llevà Uriel d'entre els àngels reconeguts i manà destruir-ne les imatges. No obstant açò, la imatge quedà vigent en l'àmbit popular. Finalment, el papa Lleó XIII el va restablir al just lloc dins l'angelologia.

Si analitzem el sentit de la nostra rodella, arribem a la conclusió que es tracta de la representació de l'arcàngel Uriel. El nom significa «llum de Déu» i és l'àngel del penediment, de la fe, de la pau, la justícia i la salvació.

A Uriel se li atribueixen, segons la Bíblia i textos apòcrifs, les següents accions: és l'àngel triat per Déu per a expulsar Adam i Eva del Paradís i que hi pogueren tornar. Va ser Uriel a qui Déu va enviar Noé per a previndre'l del diluvi, i va intercedir davant Déu per la humanitat. Va ser qui va guiar Abraham traient-lo de la ciutat d'Ur (Gènesi 12:4-7) i qui va marcar les portes de les cases dels hebreus a Egipte, amb sang de be, per a protegir-los de la mort dels primogènits (Èxode 11,12). En la tradició apocalíptica, Uriel té un llibre en què porta el compte de qui anirà a l'infern, del qual té la clau que obrirà a la Fi dels Temps. Va ser l'àngel que se li va presentar a Josep per a advertir-li la maternitat de la Verge.

En diversos evangelis apòcrifs, Uriel participa en la criança de Joan el Baptista, a qui va salvar sent molt xicotet de la massacre de la matança dels Innocents ordenada per Herodes. Uriel condueix Joan i sa mare fins a Egipte, on es reuneixen amb el xiquet Jesús, Maria i Josep, relat que va inspirar l'obra pictòrica de Leonardo da Vinci anomenada *La Verge de les Roques*.

Representació d'un arcàngel amb rodella.

És representat vestint robes que solen ser blanques, roges i daurades, que es vinculen al foc que porta i al sol, representant així la transformació, la destrucció del mal i la il·luminació espiritual. A voltes se li ha posat amb una espasa de foc, que simbolitza el poder per a destruir la ignorància i conquerir el coneixement vertader mitjançant el foc de la veritat, de la il·luminació, de la purificació. Ocasionalment, es representa Uriel i altres arcàngels amb espasa i rodella.

L'antiguitat de les representacions amb rodelles, tant les dansades com les de representació, les podem trobar ja en descripcions del segle I. Plutarc⁶ refereix una falla romana, que explica una bella història sobre la protecció de la rodella que havia deixat caure del cel el déu Mart, per a la protecció de la ciutat de Roma durant el regnat de Numa. Els sacerdots salis van copiar aquesta rodella i van establir amb les còpies una dansa d'espases i rodelles. Moltes són les representacions d'aquest tipus que es feien en terres valencianes, i el mateix ocorria en la resta del territori espanyol. Com a exemple podem citar la Pinochada de Vinuesa, en Sòria. Fins i tot en territori llatinoamericà, trobem el cas de la Dansa de «los santiagos» de Naolinco, en Mèxic. Totes aquestes representacions estan emmarcades dins de la temàtica de Moros i Cristians.

En la majoria de les poblacions que celebren festes de Moros i Cristians de les comarques de l'Alcoià, Foia de Castalla i Alt i Mitjà Vinalopó, existia aquesta figura, encara que en algunes d'elles no s'ha conservat en l'actualitat. N'hi ha constància a Alcoi⁷ de l'any 1855, on ens diu: *Un xic que porta un bastonet de comandament i un mocador blanc en la mà dreta i en l'esquerra una xicoteta rodella*. A Bocarent, hi ha constància que ja en 1882, en què l'Antiga Espanyola tenia la seua rodella, vestida d'àngel i en la línia que hem estudiat. Aquesta línia és la que proposa també Coloma⁸, interpretant que puga ser un àngel tutelar, defensor del seu capità, encara que en el nostre cas, el de la filà de Moros Vells, podria tractar-se perfectament d'un emissari de pau, penediment i fe.

Vicent Ferrandis Mas

6. Lucio Mestrio Plutarco. *Vidas paralelas. Licurgo y Numa*.

7. Llobet y Vall-llosera. Josep Antoni: *Apuntes históricos acerca de la fiestas que celebra cada año la ciudad de Alcoy a su patrón San Jorge*. Alcoi, 1876.

8. Coloma, Rafael: *Libro de la Fiesta de Moros y Cristianos de Alcoy*. Alcoi, 1962.

Any de fundació: 1868
Número de components: 333
Maset: Any d'inauguració 1968 - Carrer Azorín, 36

CAPITANIA	JUAN CARLOS CASTELLÓ MOLINA
ALFERES	M ^a JOSÉ PUIG SILVESTRE
PRESIDÈNCIA	Javier Cantó Vañó
VICEPRESIDÈNCIA	Teresa Sanchis Molina
SECRETARIA	Xavi Pascual i Soler
TRESORERIA	Eduard Blasco i Vañó
VOCALS JUNTA DE FESTES	Antonio Puerto Peidro
	M ^a Ángeles Asensio Baldó
VOCALS	Laia Molina Huerta
	Elena Bernabeu Calatayud
	Joan Castelló Cantó
	José Antonio Cantó Vañó
	Benjamín Álvarez Antolí
CRONISTA	Antonio Vañó Cabanes
BANDA DE MÚSICA	Lira de Quatretonda

LES (ALTRES) MARROQUES

El dia de l'entrada del 1954, conegut popularment com «l'any de la neu», el termòmetre marcava a Bocairent 18 graus sota zero. Aquell any, Mª Pilar Molina era la capitana de la filà de Marrocs. Només tenia set anys i son pare, preocupat per si es refredava, va pensar que era millor tornar cap a casa. Ella va voler reivindicar el seu paper i, embolicada en mantes, va lluir la banda damunt l'haca que la va passejar fins a la plaça.

Mª Ángeles Puerto explica que anava amb son pare al maset de la Mare de Déu dels Desemparats; Maria Ferre recorda com la van enlairar en eixir del convent de les Agustines, després de posar-li la banda, i Manolita Beneyto conta, amb orgull, que va ser la primera dona capitana a Bocairent l'any 1932, quan només tenia tres anys.

La història oficial, la que consta per escrit i que perdura any rere any, l'han protagonitzada homes de tota mena i condició, però homes. Les versions autoritzades han bandejat sovint les dones, que han adoptat un paper secundari o han sigut directament obviades. I és ben cert que tota història té una cara B. En els quasi 150 anys de la filà de Marrocs, desenes de dones n'han teixit la intrahistòria. Sense elles, ni la festa ni la filà serien hui

Paquita Ferre Jornet i Maria Ferre Micó, any 1945

Dia de l'entrada de 1945. En la part superior de la carrossa. Mª Ángeles Puerto Pérez i Mª Pilar Molina Concà

«Les filles havíem d'estar a casa perquè venien els Marrocs i havíem d'ajudar»

dia com són. Algunes d'elles es reuneixen cada dia de l'eixabegó i comparteixen taula, confidències i records. Són «les capitanes», tal com les anomenava Paquita Ferre, marroca com ningú, que ja ens ha deixat.

En una festa i una societat dominada pels homes, elles van representar la filà «amb el nostre nom», com diu Maria Ferre, entre els anys 1932 i 1954. Excepte Manolita Beneyto, cap d'elles no va figurar mai en el llistat oficial de socis. Es vestien de festeres, participaven en actes com l'entrada i anaven al maset. En arribar l'adolescència, els germans passaven a ser marrocs de ple dret i elles tornaven a l'anonimat de la festa. «Les filles havíem d'estar a casa perquè venien els Marrocs i havíem d'ajudar», recorda M. Ángeles Puerto.

Però des d'aquesta nova ubicació forçosa per la condició de dones, elles i moltes altres han col·laborat com ningú en la festa i en la filà. Mª Pilar Molina, per exemple, ha brodat gel·labes per a l'entrada i el banderí dels Marrocs, i totes han cooperat aportant fotografies i identificant-hi qui eixia. A les seues cases s'han guardat elements significatius de la filà, com ara banderins i bandes de capitans i alferes, i de les seues cases ha eixit «de tot per al maset, fins i tot, un morter de pedra per a decorar», diu Maria Ferre.

Només deu dones van representar la filà de Marrocs com a capitanes en tot el segle XX. Manolita Beneyto Mompó fou la primera, l'any 1932. La seguiren Conchita Castillo Vidal (1933), Paquita Ferre Jornet (1946), Mª Carmen Juan Mora (1948) i, posteriorment, Mª Ángeles Puerto Pérez (1951), Maria Ferre Micó (1953), Mª Pilar Molina Conca (1954), Mª Rosario Sánchez Balsalobre (1978) i Amparo Molina Vañó (1990).

Només deu dones van representar la filà de Marrocs com a capitanes en tot el segle XX

Paquita Ferre Jornet amb son pare, Pepe Ferre Beneyto, any 1946

En els quinze anys que portem de segle XXI, nou dones han ostentat ja aquest paper: Raquel Crespo Bas (2003), Mercedes Blasco Juan (2004), Teresa Sanchis Molina (2005), Montse Ferre Beneyto (2009), M^a del Mar Sanchis Molina (2010), Isabel Solbes Ballester (2012), Teresa Puerto Sempere (2013), Berta Molina Llinares (2014) i Lucía Alarte Beneyto (2015). En tot aquest temps, però, només una dona, Cristina Micó Pérez, ha estat presidenta de la filà.

Les altres marroques, les que no figuren en els textos antics ni en les contalles populars, les que no tenen un número reservat en el quadre d'honor, les que no van poder prendre decisions sobre la festa però van treballar com ningú, les que han estat perquè uns altres pogueren lluir, han de reeixir a la palestra perquè són pedra fonamental i memòria viva de la filà.

En la sobretaula d'un dinar del dia de l'eixabegó, entre cafés i somriures, Mª Ángeles Puerto exclama orgullosa: «Nosaltres hem sigut marroques sense ser-ho», i Mª Pilar Molina rebla contundent: «Hem sigut, no. Ho som».

Les capitanes Maria Ferre Micó, Mª Ángeles Puerto Pérez, Manolita Beneyto Mompó, Mª Pilar Molina Conca i Paquita Ferre Jornet en un dinar el dia de l'eixabegó.

En agraïment a totes les dones que han sigut marroques sense ser-ho, especialment a les capitanes Manolita Beneyto, Maria Ferre, Mª Pilar Molina, Mª Ángeles Puerto i, sobretot, a Paquita Ferre, qui em va transmetre l'estima per la meua filà.

Adelaida Ferre i Tortosa

Any de fundació: 1869

Número de components: 269

Maset: Any d'inauguració 1975 - Carrer Sant Agustí, 52

CAPITANIA
ALFERES

TEODORO LANARAS
LORENA AUÑÓN GÓMEZ

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA 2ª
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

Salvador Vidal Castelló
Paco Rico Perigüell
Loreto Belda Pérez
Manolo Vañó Doménech
Antonio Vañó Corachán
Esperanza Ferre Rico
Puri Beneyto Vicedo
Adriana Llobregat Molina
Juan Santonja Colomer
Andrés Vañó Asensio
José María Beneyto Micó
Andrés Vañó Asensio

VOCALS

CRONISTA

BANDA DE MÚSICA

Instructiva Musical d'Alfarrasí

LA DOLOROSA I ELS MOTETS

Entre els anys 1911 i 1915, la filà va començar a cantar motets corals en la processó del Divendres Sant, unes peces polifòniques curtes d'origen medieval. Per tal cosa, el compositor i director Àngel Bernat Beneyto va compondre dos motets titulats «O vos omnes» i «Vinea mea electa» que va dirigir als Moros Marins amb gran èxit. Després de la desgraciada contesa, es va reprendre aquesta sana iniciativa i interpretàvem «O vos omnes» i «In monte Oliveti» en el període del segon lustre dels anys quaranta i bona part de la dècada dels anys cinquanta.

El músic i moro marí José Tomás Asensio va prendre l'encàrrec de dirigir i assajar les obres. Més tard, anàvem a casa del Taio, qui va continuar aquesta tradició musical i coral. Per cert, s'assajava també al nostre maset de Villamar.

Alguns noms dels intèrprets eren: Manuel Ferre Calatayud, José Bernat Sempere, els germans Miguel i Juan Cantó

Castelló, Leandro Santonja Domínguez, Joaquín Cabanes i Leonardo Llobregat Belda. Acompanyaven en el cant, com a instrumentistes, els músics: Jacinto Cuello (tuba) i Salvador Vicedo Navarro (trompeta). També hi van col·laborar en la direcció Antonio Calatayud Vañó (assajos) i Àngel Bernat Sempere, qui ens va dirigir en la processó del Divendres Sant en una ocasió.

En definitiva, la contribució artística dels Moros Marins a aquesta processó ha estat molt rellevant amb l'aportació d'un grup coral que, amb veus i interpretació, van assolir un període històric en què la música vocal i coral han tingut un gran protagonisme en la Setmana Santa bocairentina.

Com a nota anecdòtica, cal dir que en els primers anys s'abonaven cinc pessetes a cadascun dels components, als músics i als intèrprets. Suposem que com un intent per part de la filà de fidelitzar-hi la participació, ja que

no era fàcil conformar un conjunt coral per a actuar *ex profeso* en la tradicional processó del Divendres Sant; més encara si es té en compte que no tots els músics i els col·laboradors pertanyien a la filà. Així, en els arxius de la filà queda reflectit l'apunt comptable «Motete Viernes Santo (83 pesetas)» el 1946.

El 1969 va deixar de celebrar-se la processó del Divendres de Dolors, dia de la Mare de Déu (no s'ha de confondre amb el Divendres Sant). Per aquelles dates, la imatge estava exposada a l'altar, i eren els marins els encarregats de baixar-la i retornar-la-hi fins que es va fer la nova imatge.

El 1987, van ser renovades les andes per al trasllat de la imatge i els moros marins hi van contribuir amb la meitat de les despeses (per cada part va suposar 68.800 pessetes segons consta en el llibre d'actes del Monestir.)

Igualment, el 2011 se li va fer el vestit a la nova imatge per un import de 2.300 euros.

És digne realçar els motets corals, més encara si considerem que la polifonia musical va tindre el seu clímax al segle XV. Posteriorment, Bach va ser un dels exponents del gènere culte, clàssic, religiós i litúrgic; igualment, la música clàssica o culta va tindre en Mozart, Mendelssohn o Bruckner alguns dels millors exponents.

Per tot això, la interpretació de la filà de Moros Marins dels motets corals en la Setmana Santa i, en concret, en la processó del Divendres Sant en què el silenci era acompanyat pels cànctics corals, és una fita que no hauria de passar inadvertida en la història de Bocairent i de la nostra filà.

José Bernat Sempere i Javier Bernat Sempere

Any de fundació: Anterior a 1859

Número de components: 301

Maset: Any d'inauguració 1985 - Baixada Sant Crist, 6

CAPITANIA
ALFERES

JÉSSICA NÁJAR SILVESTRE
AMPARO SILVESTRE ALCARAZ

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

Isabel Vañó Vañó
Juan Vañó Botella
Maite Doménech Montava
Mª Ángeles Llorca Silvestre
Enrique Llorca Silvestre
Mati Ferre Sanvíctor
Lluís Beneyto Galiana
Pedro García Ferre
Pili Silvestre Vañó
Mila Ortega Vázquez
Juan Molina Martínez
Blai Ferre Jornet

VOCALS

BANDA DE MÚSICA

Santa Cecília La Canal-Bolbaite

Tradicions: QUI FALTA PER APUNTAR-S'HI?

De tots és sabut que els Mosqueters tenim tradicions no escrites molt arrelades: que tot el món espera una data sense ser oficial com és el cas del Dia de la Pericana, on grans i menuts ajuden a preparar eixa *delicathesen cardaora*; passar llista un per un de tots els festers per tal de dir «avant» o «arrere»; penjar els dàtils al maset i baixar-los l'últim dia de festes o «la prova» per tal de ser mosqueter també eixe dia.

És un secret a veus que no es pot contar però que tot el món sap, és un acte que la gent espera amb diversió i nervis, sobretot qui s'apunta.

Fa uns quants anys, parlem de 40 o 50 anys, o segur que més, qui s'apuntava havia d'esperar fins que acabara la reunió i, després de les presentacions per part del president a tota la filà, l'avalador anava a buscar el futur mosqueter i com a prova de «moscateria» s'havia de

beure una catalana sencera de vi i menjar-se la pericana feta per mosqueters i per als mosqueters. Després de beure de la catalana, imagineu-vos com anava a rebre la felicitació de tota la filà (aleshores eren molt poquets) i com passava pel corredor que els mosqueters feien per a felicitar-lo! Doncs de costat a costat i si arribava... (tota una llegenda o pot ser una realitat, açò és el que es conta).

Després d'unes quantes festes passades, el contingut és el mateix: el president presenta el fester que vol entrar a formar part dels mosqueters i pregunta si la filà està d'acord o, pel contrari, no volem que siga mosqueter. Després que la filà diga que «sí», l'avalador, emocionat, ix a pel fill, nét, nuvi o núvia, cosí o qualsevol altre vincle que mantinguen, i l'acompanya a la primera parada. Una catalana gegant amb vi que has de beure d'un glop baix l'atenta mirada de tota la filà i penses «si trague, em bufe i, si no trague, se'n burlen» i, mort de vergonya, tragues

encara que no t'agrada el vi. Com a tots, et cau la goteta, però allí està Colo i Soro, i molts altres abans, que amb la faixa en mà et torca el morro. La segona parada no es pot contar i, després, entre gent i cadires, t'obris pas sense saber com fins a la taula de la presidència, on reps l'enhorabona del president i la Junta i el bes del teu avalador/a. Després, mires la gent i voldries saber on està la teua colla però només veus gent, gent i més gent,. El mal tràngol ja està passat i amb alegria i timidesa esperes que criden el pròxim fester per a riure't del mateix que a tu t'ha avergonyit.

És un acte molt entranyable on la gent que espera està a la cambra xicoteta, entre nervis. No saps si menjar o no, si beure o no, si ets el primer o l'últim, i si serà veritat tot el que t'han contat. Però això no se sap fins que no ixes i passes per totes les parades. La prova seguirà sent la prova i hi caldrà demostrar que tens «moscateria» per

a ser bon mosqueter. D'açò no es conta res més. Qui ho vullga saber no hi ha més remei que apuntar-se, baixar al maset i quan pregunten «falta algú per apuntar-s'hi?», contestar «jo».

L'any passat vàrem arreglar el pontet i hem fet un lloc privilegiat per a eixa catalana i eixa faixa que dóna la benvinguda a tots els festers que entren a formar part de la filà. Un lloc perquè la gent no s'oblidi d'aquest acte que és molt bonic, que se segueix conservant com una de les coses que ha fet riure, emocionar-se i bufar-se a moltes, moltes generacions de mosqueters.

Des de la filà de Mosqueters, desitgem a capitans, alferes, festers de 50 anys i a tot el poble que tinguen unes bones festes de sant Blai.

VÍTOL AL PATRÓ sant Blai!!!!

RESTAURACIÓN DE LA VIRGEN DE LA SOLEDAD

Nos encontramos ante una imagen religiosa de 1953, tallada en madera, policromada y con ornamentos realizados con oro fino por R. Grafià, en Valencia.

Es una obra que representa la tristeza y el llanto de la Virgen por la muerte de su hijo Jesucristo, por su expresión y porque lleva sobre sus manos los atributos de la pasión: la corona de las espinas y los clavos con los que fue crucificado.

La obra se encuentra en bastante buen estado, excepto por el ataque de xilófagos que presenta, puesto que está tallada en madera. Sobre todo, está afectada la peana que soporta la imagen, en su interior, parte trasera y laterales. Además, apreciamos deterioros propios del paso del tiempo y rozaduras debidas a que cada año sale en procesión por Pascua.

La imagen presenta algunas pérdidas de película pictórica en zonas salientes de las vestiduras y en los bordes de la peana. También acumulación de suciedad en toda la superficie, pero sobre todo en huecos y rincones, tanto de la Virgen, como de la peana.

Apreciamos una grieta en su hombro izquierdo, probablemente por los movimientos que realiza cada vez que es trasladada.

Para la restauración seguimos un proceso que se inicia con la desinfección de la zona afectada, así como del interior de la imagen, aplicando un producto específico para tal fin, que es curativo y preventivo a la vez.

Después, se refuerza la madera deteriorada, puesto que está debilitada, y a continuación pasamos a realizar una limpieza general de toda la imagen con el producto más adecuado. Para ello, realizaremos previamente catas de limpieza con diferentes materiales hasta encontrar el más propicio.

Para limpiar los metales que adornan la imagen, empleamos un producto diferente tanto en el oro fino que llevan las vestiduras de la Virgen, como en la aureola que lleva sobre la cabeza y, además, la corona de espinas y los clavos de Cristo.

Después de ello, pasaremos a reponer las zonas con pérdidas de película pictórica empleando los materiales más adecuados con el fin de obtener un acabado estético y le daremos un barnizado para proteger la imagen, con lo que daremos por finalizado el trabajo de intervención o restauración sobre esta obra.

Bocairent, octubre 2015
M. Dolores Jover Laparra

Antes de la intervención

Desinfección

Proceso de limpieza

Después de la limpieza

Proceso de limpieza

Peana

Masillado de la peana

Lijado de la peana